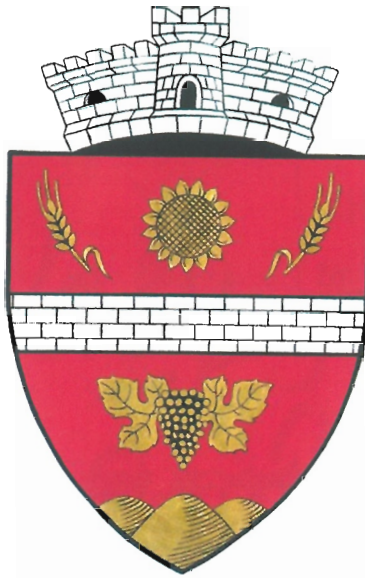

An aerial photograph of a town at sunset. The sun is low on the horizon, casting a warm orange glow over the scene. The town below is densely packed with houses and buildings. A graphic of the Romanian flag (blue, yellow, and red) is overlaid on the right side of the image. The text is centered over the town.

*Valu
lui Traian,*
**ÎN ANUL
CENTENARULUI**

2018

Editat de Primăria Valu lui Traian sub egida publicației

Gazeta de Valu – ISSN 2066-5679

Biblioteca
ZIUA de Constanța

Nr. ....

424

Valu lui Traian, ÎN ANUL CENTENARULUI

Mi-am dedicat ultimii 74 ani acestei localități, iar munca depusă nu a fost deloc ușoară. Prin această carte daruită vălurenilor, vreau să mă asigur că evoluția acestei frumoase comune nu va fi uitată.

Primar, Florin Mitroi

www.ziuaconstanta.ro

Cuprins

Cuvânt înainte	5
Introducere	9
Capitolul 1	11
Valu lui Traian – origini și istoric	11
1.1 Perioada antebelică	14
1.2 Perioada interbelică.....	15
1.3 Perioada comunistă	16
Capitolul 2.....	18
Cultura locului	18
2.1 Șezători și proiecții de filme în anii comunismului	18
2.2 Cineclubul din comunitate	20
Capitolul 3.....	22
Religia și obiceiurile în comunitatea locală	22
3.1 Sărbători tradiționale la turci și tătari.....	23
3.2 Similitudini între sărbătorile islamice și creștine. Repere.....	24
Capitolul 4.....	26
Învățământul în Valu lui Traian	26
4.1 Școala comunistă, între tortură și îndoctrinare.....	27
4.2 Școli model după 1990.....	28
Capitolul 5.....	30

Administrație și administrare. Trecut și prezent	30
5.1 Sfaturi populare în loc de primărie, în anii postbelici.....	31
5.2 Administrația postdecembristă: de la bălbâieli, la realizări	33
Capitolul 6.....	35
Valu lui Traian - prezent și perspective	35
Bibliografie	39

Cuvânt înainte

100 de ani. Un secol. O perioadă destul de îndelungată pentru o evoluție considerabilă a lumii, dar și destul de apropiată pentru a ocupa încă un loc important în memoria noastră. Pentru că întâmplarea a făcut să fiu primarul acestor meleaguri în anul centenarului, voi descrie într-o primă pagină comunitatea văzută prin ochii mei, lăsând mai apoi loc unei cărți pline de istorie și date importante. Atât din experiența proprie din ultimii 30 de ani cât și din istoriile scrise pe care le-am citit, susțin cu tărie că Valu lui Traian a fost încă de pe vremea satelor Hasancea și Omurcea un teritoriu însuflețit de tradiția și cultura oamenilor ce au trăit într-însul. Populat în decursul anilor de musulmani, creștini, sau păgâni, târâmul denumit Valu lui Traian și-a creat întotdeauna o istorie proprie, puternică. Eu m-am mutat în această localitate acum 30 de ani. Deși era un sat cu drumuri pline de noroi și cu numai 8 becuri ce le iluminau noaptea, era un loc plăcut. Am regăsit aici o comunitate ai cărei membri se știau între ei și se apărau unii pe alții, tratând politicos veneticii (cei care se mutau), însă fără a uita că ei nu s-au născut aici. Deși populația era mult mai puțin numeroasă decât astăzi, aș spune că era la fel de plină de viață. Tocmai dragul prins de acești oameni m-a îndemnat ca, mai bine de 10 ani mai târziu, să doresc să devin primar și să le ușurez viața. Au urmat, din 2004 până astăzi, cei mai frumoși și cei mai grei ani ai vieții mele. Am văzut cum Valu lui Traian devine o localitate superbă, înfloritoare, pe care uneori îmi era și îmi este greu să o dirijez. Pentru că am reușit, și o spun cu toată modestia, să atrag pentru infrastructură mult mai multe fonduri decât orice alt primar de comună din țară din câte știu, a urmat o explozie atât teritorială, cât și ca investiții și, ulterior, ca populație. Recunosc, cu cât s-a mărit populația, cu atât mi-a fost mai greu să vin în întâmpinarea nevoilor tuturor, dar am încercat să fac astfel încât infrastructura să țină pasul cu numărul în continuă expansiune al cetățenilor. Și zic eu că am reușit. Micul sătuc din 1918 a devenit, 100 de ani mai târziu, o comună invidiată de cei din jur și premiată la nivel național pentru ritmul în care s-a dezvoltat în ultimii 14 ani. Pentru că este anul centenarului, este de asemenea momentul propice

pentru a privi cu mândrie în urmă, deoarece comuna de astăzi nu ar fi existat fără cea de acum 100 de ani și fără istoria creată.

Un vechi proverb spune că omul sfințește locul. Nimic mai adevărat. Întreaga istorie și evoluție a acestui tărâm se bazează pe însuflețirea dată de comunitate, așa mixtă și colorată cum este ea, de poveștile triste și fericite din jurul nostru și de istoria pe care fiecare dintre noi o scrie astăzi, pentru a fi citită de urmașii noștri.

La mulți ani, Valu lui Traian! La mulți ani, Românie unită!

Primar, Florin Mitroi

Foreword

100 years! A century! It is a long time for a considerable evolution of the world, but also quite close to occupying another important place in our memory.

Because I am occupying the position of mayor of these lands in this year of Centennial, I will first describe the community seen through my eyes, inviting you to discover a book full of history and important data .

Both from my own experience of the last 30 years and from the written histories I have read, I firmly claim that Valu lui Traian was from the time of the villages Hasancea and Omurcea a territory inspired by the traditions and culture of the people who lived in here. Populated over the years by Muslims, Christians and pagans, the place named of Valu lui Traian has always created its own, powerful history.

I moved into Valu lui Traian 30 years ago. Although it was a village full of muddy roads and with only 8 light bulbs illuminating during the night, it was a pleasant place where to live. I found here a community whose members knew each other, politely treating the venetians (those who moved in), but without forgetting that they were not born here. Although the population was much less than today, I would say it was full of life. The sympathy and the admiration for these local people urged me 10 years later, to want to become their mayor and to make their life easier. From the year 2004 it started all: the most beautiful and hardest years of my life.

I saw how Valu lui Traian becomes a gorgeous and flourishing place which sometimes i found it difficult to manage. I can relate with all my modesty that i succeeded to bring into this place much more funds for the developing the infrastructure than any other mayor of the country from what I know, it has followed a territorial explosion as well as an investment explosion. And also the number of population of this place started to grow. I admit, the bigger the population was growing, the harder was to respond to everybody's needs, but I've been trying to do my best to develop the infrastructure with the ever-expanding numbers of citizens. And I can proudly say that i did my best. The

small village of 1918 became, 100 years later, a beautiful village awarded nationally for its fast developing over the last 14 years.

Because it is the year of Centennial, it is also a good time to look with pride in the past, because the place of today would not have existed without the 100 years ago and without the history created.

An old proverb says that "Man sanctifies the place". Nothing more true. The whole history and evolution of this land is based on the liveliness of the community, so mixed and colorful as it is, of the sad and happy stories around us, and of the history that each of us is writing down today, will be read by our descendants .

Happy Anniversary, Valu lui Traian! Happy Anniversary, Romania united!

Mayor, Florin MITROI

Introducere

Teritoriul aflat între cursul inferior al apelor Dunării și litoralul apelor pontice, Dobrogea este o parte a istoriei românilor. Trăsătura definitorie a acestei regiuni este aceea că de-a lungul anilor aici au coexistat mai multe etnii care au venit din diferite zone ale lumii: turci, tătari, țigani, germani, aromâni, ruși-lipoveni, evrei, ruteni, bulgari, și alte minorități sau etnii. Toți și-au părăsit, dintr-un motiv sau altul, țările de origine pentru a veni și a popula un teritoriu arid și neprielnic. Culturalitatea acestor etnii, obiceiurile lor, religiile acestora, fac ca viața în Dobrogea să fie una bogată din punct de vedere al spiritualității diversității etnice¹.

Actualmente, Constanța este județul în care trăiesc în armonie cele cinci etnii importante. Turcii, tătarii, grecii, aromânii și armenii reprezintă 10% din populație și toți pun accent pe unitate, familie și tradiții. Comuna Valu lui Traian nu face excepție, aici conviețuind în armonie, români, turci, tătari și rromi, iar din punct de vedere confesional majoritatea locuitorilor sunt ortodocși (78,52%) și restul musulmani (11.52%) sau de alte religii (8,31%).

Dar de unde vine denumirea de Valu lui Traian? Scrierile vremii spun că renumitul conducător de oști al Romei, împăratul Traian, de la nașterea căruia anul acesta se împlinesc 1965 de ani, a venit pe acest tărâm ca să-l învingă pe Decebal și să subjuge Dacia. Dar ca să îl poată înfrânge, era nevoit să cucerească bucata de pământ dintre Dunăre și Marea Neagră. A fost dusă o luptă aprigă între oastea romană și cea geto-dacă.

Valurile de pământ de la care localitatea și-a câștigat numele au fost ridicate mult mai târziu, valul mic de pamant în sec IV, iar cel de piatră și valul mare de pământ în sec X – XI. Valurile se pot observa încă pe partea stângă a drumului național cum mergi spre Constanța sau în comună, dincolo de liziera înființată limitrof străzii Techirghiol.

Acum, Valu lui Traian este localitatea cu cel mai mare număr de locuitori stabili din județul Constanța, 12.376 de suflete, potrivit Recensământului din 2011. Dacă am combina datele de la recensământ cu cele deținute de INS la acest moment, am constata, cu ușurință, că populația a

---

¹ Tușa Enache, *Imaginar colectiv, op.cit*, pag.1-12

mai mare. Cronicarul turc Evliya Celebi, în “Notele sale de călătorie”³ arată că orașele Babagad, Carasu și Cara Murat sunt locuite numai de turci. După războiul ruso-turc din anii 1828-1829, populația Dobrogei se reduce la 40.000 de locuitori. Creștinii sunt decimați de turci, iar turcii risipiți sau distruși de ruși⁴. După conflictul armat urmează o perioadă de acalmie, iar regiunea se repopulează din nou cu musulmani. Așa se face că în statisticile vremii se menționează populație majoritar musulmană în Hasancea, Omurcea, Tekirghiol și multe altele⁵.

După războiul Crimeei, tătarii veniți în Dobrogea înființează prima dată satul Cogealac, pentru ca ulterior să colonizeze și așezări ca Hasancea, Omurcea, Hasiduluc, Osmanfacâ, Abdulach, Ebechioi, Mahometcea, Topraisar sau Teckirghiol⁶. Nu doar tătarii și turcii au găsit în Omurcea un loc în care să prospere și să facă afaceri, ci și germanii veniți din Basarabia⁷ și Rusia. Imperiul Otoman care stăpânea Dobrogea avea nevoie de experiența acestora în agricultură pentru a dezvolta provincia. Colonizarea lor a început în jurul anului 1840 și a durat jumătate de secol până în 1890, majoritatea acestora părăsind teritoriul dobrogean în anul 1940⁸ când au intrat sub tutela Reichului, iar toate averile lor au trecut în proprietatea statului român

---

³ Evliya Celebi, *Seyahatname*, în Arhiva Dobrogei, vol II, 1919, pag. 135-140

⁴ Arbore P. Alexandru, *Contribuțiuni la așezările tătarilor și turcilor în Dobrogea : Extras*, București, Tipografia Curții Regale, F. Göbl & Fiii, 1920

⁵ Zecheru Dana, *Toponimia turcească în Dobrogea-între realitate demografică și conservatorism lingvistic, în Dobrogea –model de conviețuire multietnică și multiculturală*, pag.385-386

⁶ Tușa Enache, *Imaginar colectiv*, pag. 47

⁷ Acești coloniști veneau din sudul Germaniei, dar și din nord-est, Mecklenburg, Pomerania și Ducatul Varșoviei,

și au înființat mai multe sate în Basarabia. Țarul Rusiei, Alexandru I, i-a atras promițându-le libertate de organizare, libertate religioasă, scutire de serviciul militar și scutire fiscală timp de zece ani. Spre sfârșitul secolului al XIX-lea autoritățile țariste au introdus impozitul obligatoriu și pentru etnicii germani, s-a introdus serviciul militar

obligatoriu și pentru germanii din Basarabia și s-a încercat rusificarea lor.

Nemuțumiți de noua

situație, dar și de faptul că nu le mai ajungea pământul pentru copiii lor, mulți au decis să plece în

Dobrogea. *Op. cit*, Enache Tușa, pag.51

⁸*Op.cit.*, pag. 53

depășit 17.000. În comună, accentul cel mai mare este pus pe agricultură, industrie și cercetare, iar 70% din populația activă lucrează în municipiu iar restul la societățile existente pe raza localității – industrie , comerț , stațiuni de cercetare .

Comuna beneficiază de acces la calea ferată, la drumul European E81, are o rețea extrem de bogată și bine întreținută de străzi asfaltate și oferă multe facilități pentru locuitori: cămin cultural (foto), sală de sport modernă (foto), parcuri foarte bine întreținute (foto), rețea de gaze, piață agroalimentară, blocuri în regim ANL și are avantajul că este foarte aproape de Autostrada Soarelui și de orașul Constanța.

Educația copiilor se face în trei grădinițe (foto) și două școli (foto), cu educatori, învățători și profesori de înaltă ținută, care le deschid celor mici orizonturi către viitor și care îi implică în diverse activități extrașcolare tocmai pentru a le stimula creativitatea și a-i ajuta să se dezvolte pentru următoarele etape ale vieții. Pentru că populația se află în prezent în continuă creștere, sunt în curs de realizare două obiective aparținând infrastructurii școlare. La Valea Seacă se extinde școala existentă și se construiește o nouă grădiniță, iar în cealaltă parte a localității s-a inaugurat un After School în anul 2017, după ce în 2016 se extinsese școala generală nr 1. În anul în care redactam acest text școlile din Valu lui Traian au fost reprezentate cu onoare la olimpiade naționale.

Administrația locală, condusă de primarul Florin Mitroi, s-a străduit din 2004 încolo, și a reușit, să facă din Valu lui Traian o comună modernă, o comună-model, o comună cu adevărat europeană. Dovada clară că a reușit este faptul că în ultimii 14 ani populația comunei s-a triplat, noii locuitori părăsind, în cea mai mare parte, orașul Constanța pentru a beneficia de o suprafață locativă mai mare și de o infrastructură egală, sau chiar superioară, celei din mediul urban. Prezentul și viitorul localității se leagă intrinsec de trecut și cu aceste trei repere pe axa timpului putem vedea evoluția comunei.

Capitolul 1

Valu lui Traian - origini și istorie

Actul de naștere al comunei Valu lui Traian își are originea la începutul secolului trecut. Omurcea (Valea Seacă) și Hasancea (Valu lui Traian) erau două localități așezate pe linia celor trei valuri. În partea centrală a comunei, la un kilometru spre nord se văd urmele valului mare de pământ, la jumătate de km spre Sud-Vest se văd cele ale valului de piatră și la doi kilometri și jumătate spre Sud de sat pe acelea ale valului mic.

Începând de la răsărit, valea Carasu se numește Valea Hasancea și se întinde de la Dunare până aproape de actualul cartier Palas al Constanței. În secolul al XIX lea se construiește de-a lungul acesteia, de către o firma engleză, calea ferată Constanța – Cernavodă în baza unui tratat făcut cu Imperiul Otoman. Lungimea acesteia este de 13 km și pe ea sunt așezate satele Omurcea, Murfatlar și Alcapu. Este urmată de Valu lui Traian și de linia ferată. În aceeași perioadă se construiește și drumul Rasova-Constanța, pentru transportul fânului necesar întreținerii cailor cavaleriei în războiul Crimeei.

Omurcea este o veche așezare turcească, situată în partea de răsărit a plasei² Constanța, la 15 km de oraș. Se învecina la miazănoapte cu comuna Alacap și Caratai, la răsărit cu Hasancea și Palazu, la miazăzi cu Hasancea și Osman-facă, iar la apus cu Murfatlar. În registrele vremii figurează ca având o suprafață de 5648 de hectare, dintre care 169 de hectare sunt ocupate de vetrele celor două sate – Dunărea și Nazarcea. La momentul construirii autostrăzii Soarelui, ce traversează extravilanul comunei, au fost descoperite osemintele celor care au trăit în zona în secolele IV-VI.

Anul 1444 este considerat de istorici un reper în schimbarea la față din punct de vedere etnografic a Dobrogei: satele primesc aproape în totalitate nume turcești, iar populația musulmană se așează aici în număr din ce în ce

---

² Subdiviziune administrativ-teritorială, mai mică decât un județ în cadrul unei regiuni

(terenuri, clădiri, provizii). Germanii aveau un spirit de ordine și disciplină bine înrădăcinat. Au construit în satele pe care le-au populat case și gospodării, cu străzi largi și perfect aliniate, case care există și astăzi. În anii 1890 și 1891 opt familii de nemți se așează în Omurcea, își construiesc aici un cartier și ridică prima moară din împrejurimi cu o capacitate de a măcina un vagon de grâu zilnic⁹.

Despre Hasancea știm că a fost colonizată în anul 1869 de tătari, localitate unde trăiau 94 de familii cu 333 de suflete¹⁰. Cătunele comunei erau formate din case mici, răspândite neregulat, fără ulițe, cu puțuri numeroase între ele și cu mori de vânt de jur împrejur.

Populația majoritar musulmană își ridică rapid prima geamie și locuințe pe terenul comunității, locuințe scunde, cu ferestre mici, în general cu două camere și făcute din piatra extrasă din dealurile celor două sate. Zidurile caselor erau din chirpici, iar acoperișul era realizat din stuf sau papură. Ceea ce remarcă cei care au studiat specificul locuințelor din acea perioadă este că tătarii își construiau casa șubred și fără spații îndestulătoare în raport cu membrii familiei. Tavanele erau foarte joase, paturile lipseau sau erau înlocuite cu rogojini așternute direct pe pământ, iar membrii familiei se culcau deseori laolaltă cu păsările și animalele¹¹.

Și locuințele românilor, care ajung în zonă după al doilea război balcanic (1913), erau construite după modelul musulman, doar că aceștia anexau polata, o încăpere mică ce servea ca magazie pentru unelte și obiecte de gospodărie. Lângă polată se afla beciul în care erau depozitate murăturile, legumele pentru iarnă și butoaiele cu varză¹².

Ca în mai toate satele din provinciile românești își fac loc în Dobrogea și țiganii, care au fost răspândiți în toată Europa începând cu secolul al XII-lea. În Dobrogea turcească a anului 1855 întâlnim pentru prima dată consemnări despre țigani în lucrarea lui Camille Allard (acesta fiind cel

---

⁹ Păunescu Ștefan, *Monografia*, 2008, Editura Oriento, pag.16-17

¹⁰Bănescu Grigore, *Dicționarul geografic, statistic, economic și istoric al județului Constanța*, partea a II-a, București, 1897, pag. 507

¹¹M.D.Ionescu, *Dobrogea în pragul veacului al XX-lea. Geografia matematică, fizică, politică, economică și militară*, București, Grafice I.V. Socecu, 1904, pag. 61

¹² Păunescu Ștefan, *Monografia*, 2008, Editura Oriento, pag.35

care în a doua jumătate a sec XIX construisese șoseaua Constanța – Rasova) care spunea că: „*Am întâlnit foarte mulți țigani Boemieni sau țigani în jurul satelor valahe din lungul Dunării la fel ca peste tot în Dobrogea[...] Țiganii aveau o aplecare nativă către muzică și pentru dansuri. Fluierul, mandolina, sau vioara erau instrumentele lor preferate. Turcii nu lăsau să treacă nici o sărbătoare a lor fără să-i folosească la petreceri. (...) I-am întâlnit adeseori în stepa dobrogeană, ghemuiți pe sub căruțele lor, sau în cocioabele de pământ cărora valahii le spun șatră de țigani*”¹³. Trăiau în grupuri de 10-15 familii și aveau un conducător cu titlul de bulibașa. Când se întâmpla să aibă o așezare stabilă, aceasta se numea bordei și era un fel de locuință îngropată pe jumătate în pământ¹⁴.

După războiul de independență, Dobrogea revine la patria mamă din vremea lui Mircea cel Bătrân și vor începe să se așeze pe teritoriu români transilvăneni. Din aceste motive, musulmanii au dorit să părăsească Dobrogea, însă la solicitarea regelui Carol I, mare parte au rămas pe loc și au devenit proprietari ai terenurilor ce erau până atunci stăpânite de sultan.

1.1 Perisada antebelică

În fostul peisaj otoman al Dobrogei, pe dealurile Hasancei, încep să apară locuințe românești. În localitate se distingea frumoasa casă a unuia dintre cei mai bogați români ai începutului de secol XX, Constantin Pariano¹⁵, cunoscut ca moșierul de la Hasancea și unul dintre cei mai apreciați fermieri din țară, o perioadă prefect al Constanței, care avea acolo o herghelie cu cai de rasă, turme de vite și berbeci și plantații mari de pomi fructiferi. Perioada de început avea să fie grea pentru moșier. Locuitorii nu l-au primit cu brațele deschise, dimpotrivă, au refuzat să-l găzduiască, iar din acest motiv a fost nevoit să locuiască într-un adăpost al pădurarilor timp de trei luni, până când

---

¹³ Allard Camille, „*Souvenirs d'Orient. La Dobroutcha*”, 1859, Paris, *op.cit.*, pag.67

¹⁴ Achim Viorel, *Istoria țăganilor din România*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1998, pag.86-99

¹⁵ Grecul Constantin Pariano s-a născut în Dâmbovița, în 1846, și s-a stabilit cu familia în Dobrogea în 1878, odată cu alipirea ei la patria mamă. A cumpărat 2000 de hectare de pământ pe care și-a ridicat un conac, iar ulterior a întemeiat prima fermă din Dobrogea pe moșia lui de la Hasancea. A fost numit de trei ori prefect al Constanței și de tot atâtea ori senator. Casa lui de la oraș a fost construită pe faleza de la Cazino și este, actualmente, sediul Muzeului Ion Jalea. Constantin Pariano a murit în anul 1930.

și-a construit propria casă. Petru Vulcan¹⁶ scrie că Pariano a rezistat greutăților și, cu multă răbdare, a făurit cea mai mare fermă, a construit puțuri, a cumpărat unelte agricole perfecționate, a plantat rapiță și grâu și, încet-încet, s-a impus în comună și a fost acceptat de populația indigenă care a și imitat ulterior munca marelui proprietar.

Perioada de prosperitate este însă, scurtă, pentru locuitorii celor două comune. Primul Război Mondial lasă urme adânci. Resursele de hrană sunt rechiziționate pentru militari, iar foametea atinge cote alarmante. Populația sărăcește și ca să nu moară de foame, cei cu familii numeroase care rămân fără resurse îi scriu prefectului să le faciliteze cumpărarea de bunuri la preț redus ¹⁷(vezi foto). Ajutoare bănești oferă și Casa de Împrumut și Gaj a județului, dar condițiile sunt destul de dure. Cei care voiau să obțină bani de la stat pentru cumpărarea de vite, unelte și semințe pentru exploatații trebuiau să aibă cel puțin 10 hectare de teren și referințe bune din partea comunității¹⁸.

1.2 *Perisada interbelică*

În perioada interbelică și în timpul celor două războaie mondiale pe raza celor două comune vor începe să migreze și români din diverse regiuni ale țării, în special din Olt și Teleorman, iar parte din populația majoritar musulmană va părăsi treptat teritoriul și se va muta în Turcia. Fără căi de comunicație, începuturile colonizării sunt grele. Oamenii nu pot circula rapid din cauza lipsei mijloacelor de transport, așa că, sunt nevoiți să străbată țara chiar și două-trei luni, cu atelajele, până să ajungă în Dobrogea.

Statul avea interes ca satele să fie populate preponderant cu români care să muncească pământurile și să dezvolte mici afaceri. Tocmai de aceea, coloniștii care s-au stabilit aici erau fierari, tâmplari, lemnari sau agricultori. Aceștia erau foarte avantajați: primeau case, buletine de identitate¹⁹ (foto), pământ, au avut asigurat transportul gratuit de la locul de baștină și până la

---

¹⁶ Vulcan Petru, *Albumul Dobrogei 1866-1877-1906*, pag.25

¹⁷ Arhivele Naționale, *Dosarul nr.1/1919*, vol I, fila 89

¹⁸ *Idem*, fila 153

¹⁹ Arhivele Naționale, *Dosar nr.1/1920*, vol I, fila 65

domiciliul nou și beneficiau și de sprijin financiar acordat prin bănci – de exemplu împrumuturi pentru construcția de locuințe.²⁰

Anul 1925 este cel în care Omurcea devine Valea Seacă și Hasancea se va numi Valu lui Traian. Remarcăm de aici înainte o dezvoltare uluitoare a zonei. În afară de locuințe și câteva mici afaceri se ridică în perioada interbelică băcănii, ferme particulare, ferme de stat, cârciumi, măcelării, conacuri, o școală, o grădiniță, va exista un post de jandarmi, se va pune pe picioare o stațiune de experimentare agricolă, se construiește gara de-a lungul căii ferate, iar primăria are de acum un sediu propriu.

Cu toate aceste facilități, nu este de mirare că din anul 1941 încep să migreze aici macedonenii și bulgarii, care iau locul nemților. Aceștia din urmă își abandonează casele și părăsesc România, dar locuințele lor le sunt repartizate refugiaților din Durostor și Caliacra. Prin inventariere și taxare, bunurile germanilor dobrogeni au fost confiscate și evaluate. Toată averea lor, constând din terenuri, clădiri, inventar și provizii, revenea statului român. În schimb, statul român se obliga să plătească statului german averile preluate prin livrări de bunuri, mai ales cereale și petrol²¹.

1.3 *Perioada comunistă*

Cel de-al doilea Război Mondial nu aduce pagube însemnate localităților – 14 bombe cad pe teritoriul comunelor, dar nu crează mari stricăciuni. Trupele străine nu staționează aici, în schimb, au fost depozitate materialele de marină ale trupelor germane și furajele trupelor române²².

Anii care vor urma războiului vor sărăcii, din nou, populația. În 1946, producția agricolă este grav afectată de secetă, iar vagoanele cu cereale se duc la învingători, adică la Uniunea Sovietică. Practic, nu numai din această zonă, dar de pe întreg teritoriul României, până la 60% din ceea ce producea țaranul român părăsea teritoriul pentru a hrăni omul sovietic. Foametea se accentuează un an mai târziu, iar mortalitatea crește vertiginos, mai ales cea a

---

²⁰ Păunescu Ștefan, *Monografia*, 2008, Editura Oriento, pag.20

²¹ Limona Răzvan, *Populația Dobrogei în perioada interbelică*, Semănătorul- Editura Online, 2009, pag. 53

²² *Op.cit.* pag 22

copiilor. Sătenii stăteau la coadă cu un pumn de grâu sau de porumb ca să îl macine în râșnița babei Smaranda.

Amprenta pusă de sovietici se resimte acut în anii 1950, iar oamenii rămân fără bunuri. Colectivizarea face ca terenurile să treacă din proprietatea privată în cea de stat, adică a CAP-urilor. Populația sărăcește din ce în ce mai tare, iar femeile din sat pleacă la oraș cu zarzavaturi și lapte ca să facă rost de bani pentru cheltuielile zilnice și medicamente sau leacuri. În 1968 nu vor mai exista terenuri virane între Valu lui Traian și Valea Seacă, așa că reprezentanții statului comunist hotărâsc și unirea celor două localități și transformarea lor într-una singură: Valu lui Traian.

La recensământul din anul 1966, Valu lui Traian este cotate ca o comună cu populație mare, având 3396 de locuitori²³. Până spre anii 1980 numărul populației crește de la 3712 locuitori în 1961, la 8126 de locuitori în 1977. Chiar și cu neajunsurile cauzate de noul sistem, oamenii își văd de viața cotidiană și nu numai băștinașii, ci și cei care se stabilesc aici atrași de potențialul și poziția localității, dar mai ales a apropierii față de urbe. Unii chiar vin să lucreze sezonier aici din județele Moldovei și din Tulcea în stațiunile agricole de pe raza localității. În perioada construcției sistemului de irigații și a Canalului Dunăre Marea Neagră au fost ridicate locuințe provizorii pentru muncitorii care lucrau la aceste obiective. În plus, aceștia aveau la dispoziție o cantină, un club și un dispensar, iar copiii lor mergeau la cursuri în școlile din Valea Seacă și Basarabi²⁴. După 1990 mulți dintre ei și-au stabilit domiciliile în Valu lui Traian și s-au mai întors doar ocazional în locurile de baștină.

---

²³ Rădulescu I., Herbst-Rădoi, *Județele Patriei. Județul Constanța*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, pag. 113

²⁴ Păunescu Ștefan, *Monografia*, 2008, Editura Oriento, pag.80

Capitolul 2

Cultura locului

Cultură a poporului nu se poate crea de la centru, nu poate fi aceeași pentru toată lumea, pentru că peste tot oamenii sunt alții, nevoile sunt altele, tradițiile și deprinderile, de asemenea, sunt altele. Manifestările culturale ale satului cuprind de la tradiții și obiceiuri, până la viața religioasă, cea artistică, la legătura cu școala și limba pe care o vorbesc oamenii. Ca să înțelegem fiecare aspect vom aborda toate aceste componente și le vom descrie în parte.

Din arhivele existente observăm că relațiile dintre români și tătari au fost de respect și ajutor reciproc încă din perioada de început. Spuneam anterior că pe actualul teritoriu al comunei Valu lui Traian au conviețuit turci, tătari și români. Comunicarea avea să fie grea la început, căci nici unii, nici alții nu cunoșteau limba celuilalt.

Când s-au stabilit pe teritoriul românesc, familiile de tătari au vrut neapărat ca toți copiii lor să învețe în paralel limba română și cea maternă, obicei păstrat chiar și astăzi. Era unica modalitate de a putea conversa fluent, de a-și putea înțelege nevoile și obiceiurile și de a stabili relații de prietenie pe viață. Foarte important a fost rolul imamilor în stabilirea legăturilor dintre tătari și români, în perioada din primii ani ai secolului al XX-lea. Aici îi putem aminti pe Zulkefil Galip, Salim Mujdaba sau Faik Ferat. Mai târziu, când românii au populat din ce în ce mai mult localitățile Hasancea și Omurcea, a venit rândul învățătorilor români să ofere educație copiilor de tătari. Unii dintre ei frecventau și școala tătară, și pe cea românească, iar acest sistem a funcționat până la desființarea școlii tătare, în anul 1957.

2.1 Șezători și proiecții de filme în anii comunismului

Șezătorile aveau loc la Căminul Cultural “Unirea” din Valea Seacă, până în 1940, căci odată cu începerea războiului nimeni nu mai desfășoară

activități de gen. După 1956 încep să se organizeze serbări școlare, la inițiativa localnicilor și aici îi putem aminti pe soții Ecaterina și Gheorghe Georgescu sau Roma și Iacob Păunescu, iar tot în aceeași perioadă profesorii sunt obligați să defășoare activități culturale artistice și sfaturi gospodărești în sălile de clasă ale școlilor. Duminica era dedicată horelor țărănești la care participau muzicanți ca Ion Manea și Constantin Mocanu din Valea Seacă, ori Tudor Niculescu din Valu lui Traian²⁵.

1956 este anul în care începe să funcționeze și Biblioteca din comună în fosta școală tătară. De acolo, familiile care știau mai multă carte, luau de două ori pe lună câte 20 de volume și le împrumutau vecinilor din ambele sate ca să își îmbogățească cunoștințele.

Odată cu apariția peliculelor, locuitorii comunei au avut posibilitatea să vizioneze filme proiectate pe un ecran în Căminul Cultural. Din 1965, acolo se organizează și baluri, cu instrumentiști locali, cărora li s-a dus atât de mult faima și în afara granițelor comunei, încât sala se umplea de tineri inclusiv din Cumpăna, Basarabi și Constanța. Tinerele talente s-au reunit și au înființat formații care susțineau programe artistice atât pe litoral, cât și în stațiunile montane. Fostul primar postdecembrist, Ștefan Păunescu, își amintește că, la inițiativa sa, a fost înființat “Tariful Căminului Cultural Valu lui Traian” cu un complex de instrumente ca cimpoi, ocarină, fluiet, caval, vioară, tobe, taraf care a fost atât de apreciat încât a mers de câteva ori la Televiziunea Română unde și-a înregistrat creațiile și a participat la diferite concursuri județene alături de soliști vocali dintre care îi amintim pe Nelu Ciocan, Nelu Bucur, Nicu Dinca, ori Elena Nicolae²⁶. Același Ștefan Păunescu va scrie în anul 2008 monografia comunei.

Ulterior s-au format în comună și ansambluri populare, cu dansatori foarte talentați, care încântau publicul de fiecare dată când apăreau pe scenă. Formația de dansuri turco-tătare este una dintre cele care au făcut cunoscute tradițiile și obiceiurile musulmane și, în 1982, a fost invitată să participe la Festivalul formațiilor artistice ale minorităților naționale din România care a fost organizat la Szeyke, lângă Odorheiu Secuiesc.

---

²⁵ *Op.cit*, pag.85

²⁶ *Ibidem*

Valu lui Traian a avut și o formație proprie de teatru, din care făceau parte, printre alții, un contabil și o învățătoare care a pus în scenă multe piese apreciate de localnici. Ba chiar cei doi au câștigat faza județeană a concursului “Teatru de amatori”, iar ambiția lor a fost atât de mare încât trupa a participat la Festivalul de la Cluj al pieselor într-un act cu “Porumb crud” de Dan Tachila. Căminul Cultural naște apoi alte și alte talente și nu ar trebui să trecem cu vederea cea mai profesionistă și longevivă formație corală numită “Grupul Vocal” care era compusă numai din cadre didactice din localitate și care a obținut, de asemenea, numeroase premii la concursurile județene de profil²⁷.

Una dintre cele mai strălucite idei ale vremii a fost organizarea Festivalului “Traian”, care să reunească ansambluri de muzică populară din toate cele 15 localități din țară care purtau numele împăratului roman. Prima ediție s-a desfășurat în anul 1975 în comuna Traian din județul Olt. La Valu lui Traian, în Constanța, festivalul a fost gazdă în anii 1977 și 1980, iar această manifestare le-a dat posibilitatea concurenților nu numai să își arate talentul, ci să cunoscă și frumusețile țării, prin excursii organizate la obiectivele turistice din fiecare localitate. Cum era singura manifestare nepolitizată, organele de cultură județene nu au permis înscrierea Festivalului “Traian” la Cântarea României, motiv pentru care s-a și renunțat la ea, după cinci ani de la demararea proiectului²⁸.

2.2 Cineclubul din comunitate

Anii trec, iar odată cu avansarea tehnologiei, apar și alte forme de petrecere a timpului liber și de relaxare pentru locuitorii comunei. Cineclubul, înființat la începutul anilor 1980, a fost singurul din județul Constanța care producea scurte filme de câte 5-10 minute înaintea filmelor difuzate la cinematograful local din Căminul Cultural.

Ștefan Păunescu spune că tematica acestor scurt metraje era orientată spre neregulile care aveau loc în comunitate, în ceea ce privește aspectele economice și sociale, dar în ele era reflectată și activitatea de zi cu zi a locuitorilor comunei. *“Era un deliciu pentru spectatori când vizionau pe*

---

²⁷ *Ibidem, pag. 101*

²⁸ *Ibidem pag. 105*

ecran cum inginerul șef din CAP își spăla mașina personală în timp ce trebuia să fie pe câmp și să supravegheze calitatea lucrărilor”, povestește acesta în “Monografia” comunei²⁹.

Printre cele mai apreciate filme locale s-a numărat “Necazurile lui moș Ion Apostol”. Moș Apostol era paznic la CAP și avea în grijă mașina de recoltat cartofi care, deși a costat o groază de bani, nu a fost folosită niciodată. El era omul care știa tot ce se întâmplă și a povestit cum mulți cetățeni care nu lucrau în CAP primeau diferite cadouri de la șefii de fermă sau chiar de către însuși președintele Cooperativei Agricole de Producție din localitate. Acestea și multe alte aspecte au fost filmate pe ascuns și apoi redată în pelicula care a fost premiată la multe festivaluri de film pentru amatori.

Cineclubul a realizat și filme cu tematică școlară care au fost premiate la diverse concursuri derulate la nivel național, iar dintre acestea amintim “Cabinetul de matematică”, scurt metraj care a obținut în anul 1981 premiul al doilea pe țară, la Festivalul “Filmul și școala” de la Roman. “Atenție, părinți!” este apreciat ca cel mai bun film un an mai târziu, iar în 1984 aceeași peliculă este distinsă cu “Diploma de Onoare”.

---

²⁹*Ibidem, pag. 107*

Capitolul 3

Religia și obiceiurile în comunitatea locală

Românii și celelalte etnii împart obiceiuri legate de momentele esențiale ale vieții, controlate de credință și practici moștenite sau împrumutate.

De-a lungul celor patru secole de dominație otomană, islamul a avut o structură coerentă, legată de administrație și de prezența locuitorilor turci și tătari. Activitatea spirituală era coordonată de preoții cărturari (ulema) și se desfășura în geamii, mănăstiri (tekke) și școli, atestate în secolul al XVII - lea la Carasu, Silistra și Babadag³⁰.

Prezența musulmanilor, mai ales în zona Dobrogei, datează încă din secolul al XIII-lea. Dobrogea a fost intens populată cu turci și tătari provenind din Asia Mică, respectiv din Crimeea. Au fost două valuri migratorii tătare mai intense înspre acest tărâm: unul care a urmat anexării Hanatului Crimeei de către Rusia țaristă în 1783, iar al doilea ca urmare a Războiului Crimeei (1853-1856), când numeroși tătari au fost deposedați de bunuri și izgoniți din satele și orașele din Crimeea. Tătarii și turcii s-au stabilit pe meleaguri dobrogene pentru că au găsit aici un loc stabil, puternic pentru practicarea religiei lor, dar și pământ fertil pentru agricultură și creșterea animalelor, a vitelor și în special a cailor care le aduceau foarte multe beneficii³¹.

Studiile arată că în Valu lui Traian viețuiește una dintre cele mai mari comunități musulmane din județul Constanța, alături de românii ortodocși și aici, cele două entități au ridicat geamii și biserici la care merg să se roage în zilele de sărbătoare. Legăturile între cele două entități au devenit atât de

---

³⁰ *Op. cit.*, pag. 91

³¹ Coman Virgil, *Mărturii documentare privind tătarii din Dobrogea*, în *Tătarii în istoria românilor*, Editura Muntenia, Constanța, 2004, pag. 156-159

strânse, încât copiii petrec împreună principalele sărbători: Crăciunul și Bayramul, cântă colinde și împart darurile primite. De când s-au încheiat aceste legături, tătarii și românii au participat împreună la diverse manifestări artistice și sportive județene și naționale și au adus numeroase premii comunei Valu lui Traian.

3.1 Sărbători tradiționale la turci și tătarii

Tradiționalul Kureş, luptele tătăreşti, este o întrecere bărbătească de luptă corp la corp, bazată pe forţă, în timpul căreia adversarii încearcă să se trântescă la pământ fără a lua mâna de pe brâu cu care sunt înfăşuraţi. Din 1971, Kureşul a devenit o manifestare de sine stătătoare în Valu lui Traian, la acea vreme fiind singura localitate în care se organizau lupte tătăreşti. Monografia localităţii îi aminteşte pe cei mai importanţi câştigători ai concursurilor din acea perioadă: Gelil Selami, Gelil Iuxel, Asan Mesud sau Caieri Mambet. Astăzi, întrecerea se face pe categorii de vârstă, se face prin sistem eliminatoriu și este organizată de primarul localităţii. Potrivit tradiţiei, la finalul competiţiei învingătorul pleacă acasă cu un batal, iar recompensa acordată învinsului constă într-un bayrak, adică un copac împodobit cu șapte sau nouă articole vestimentare.

La turcii și tătarii dobrogeni, o sărbătoare cu tradiție bine înrădăcinată este Hîdîrlezul. Sărbătoare preislamică, Hîdîrlezul se celebrează din timpuri străvechi din Anatolia și până în Macedonia. Cu prilejul acestei sărbători se sacrifică miei, se prepară bucate tradiționale, se spun legende, proverbe, zicători, se cântă și se dansează pe muzică tradițională. Femeile pregătesc mese cu ciorbă de miel, plăcinte cu brânză sau cu carne și turte din aluat nedospit. Un obicei spune că de Hîdîrlez fetele nemăritate trebuie să umple o căldare cu apă sfințită, în care sunt aruncate podoabe din aur, iar fetei respective i se interpretează viitorul.

Etnicii turci celebrează și Noaptea Puterii, cea de-a cincea noapte sfântă din an, atunci când i s-a revelat Coranul Profetului Mahomed. Tot tradiția spune că este bine ca această noapte să fie petrecută în rugăciune, motiv pentru care toate geamiile sunt deschise până în zorii zilei. De asemenea, se mai spune că Noaptea Puterii face cât 1000 de luni, rugăciunile din această noapte având o importanță aparte.

3.2 Similitudini între sărbătorile islamice și creștine. Repere

Nu mai este o noutate pentru nimeni faptul că religia este liantul care unește comunitatea. Islamul și creștinismul se ghidează după o carte sfântă Coranul, respectiv Biblia, diferența fiind că Biblia este scrisă de mai mulți autori, iar Coranul are un autor divin. Un obicei întâlnit la ambele comunități este postul dinaintea marilor sărbători religioase. La musulmani postul se ține înaintea celor două mari sărbători religioase, Kurban³² și Ramazan și este total diferit de cel al creștinilor. El începe la răsăritul soarelui și se sfârșește la apus. Musulmanii nu mănâncă și nu beau nimic, dar după apusul soarelui au voie să consume orice fel de mâncare fără niciun fel de restricție.

Postul la musulmani înseamnă o perioadă fără certuri, cu un comportament decent și fără activitate sexuală, dar și cu un regim alimentar strict (se mănâncă doar după apus). În cazul creștinilor, postul înseamnă interdicția de a mânca carne, lapte, ouă și preparate din acestea. Creștinii pot mânca toată ziua, dar doar produse din legume și fructe. Cele două comunități mai au un element comun: sacrificiul unui animal cu ocazia Kurbanului, respectiv a Crăciunului și Paștelui.

Nunta este un alt eveniment important indiferent de credință și etnie. Pregătirea tinerilor pentru ceremoniile din ziua nunții este similar la toți locuitorii. Fetele sunt aranjate și îmbrăcate de femei, iar băieții bărbieriți de bărbați, un ritual de inițiere în viața de oameni căsătoriți. Prezența pâinii în casa miresei este un obicei pe care îl întâlnim astăzi și la musulmani, și la creștini. La creștini, colacul și turta au fost înlocuite cu cozonacul și trebuie să existe în momentul în care mireasa se pregătește să plece din casă. La musulmani pâinea trebuie să fie tot acasă la fată când mirele vine să o ia, numai că pâinea stă lângă fată cât i se citește din Coran și semnifică belșugul³³.

Obiceiurile legate de înmormântare reflectă într-o măsură mult mai mare influențele române într-o serie de practici specifice turcilor dobrogeni.

---

³² *Dicționar tătar-turc-român*, Editura Kriterion, București, 1996

³³ Mehmed Naci Onal, *Din folclorul turcilor dobrogeni*, pag 217-219

Su selasi este o ceremonie și un cântec religios musulman ce se desfășoară înaintea rugăciunii de înmormântare, după ce corpul mortului a fost spălat și învelit în giulgiu și este urmată de împărțirea unor batiste participanților. Prietenii și vecinii creștini ai decedatului participă la înmormântare și primesc bani la sfârșitul ceremoniei. Scândura ce urmează să fie pusă la căpătâiul său este purtată de o rudă sau un om sărac ce primește la sfârșitul ceremoniei prosopul legat de scândură. Un alt obicei comun este pomana, cinstirea memoriei și faptelor celui mort, la care participă toții prietenii și vecinii, indiferent de originea lor etnică³⁴. Există însă și diferențe. La musulmani decedații se îngroapă, de regulă, în ziua decesului, înfășurați în giulgiu. Creștinii își îngroapă morții de regulă în a treia zi de la deces, frumos îmbracați.

---

³⁴*Op.cit.* pag 103-104

Capitolul 4

Învățământul în Valu lui Traian

Școala și Biserica au reprezentat mereu pilonii de bază ai societății. Învățătorii și preoții au fost mereu apostoli ai cunoașterii și credinței și creatori de atitudini și caractere. În trecut, ca și acum, la țară toți îi cunoșteau și îi respectau în felul lor pe învățător și pe preot. Ei erau cei mai învățați, cei mai înțelepți și cei mai bine văzuți locuitori ai comunității. Pe cât de mare era respectul, pe atât de mare era și frica de ei, era un fel de frică a neînțeleșului. Dar mereu au fost și cazuri în care frica a fost una fizică față de dascălul în sine: comportamentul învățătorilor nu a fost mereu pe placul locuitorilor.

În arhivele Primăriei Valu lui Traian există o depeșă datată 13 iunie 1933 în care primarul îl reclamă la prefect pe directorul școlii deoarece își bătea elevii, îi pedepsea și nu venea regulat la cursuri. În aceeași scrisoare se arată că un elev lăsat nesupravegheat a căzut într-o fântână și a murit, iar din acest motiv, comunitatea a cerut înlocuirea lui din funcție³⁵.

Una dintre marile probleme ale perioadei interbelice a fost că, din lipsă de bani, nu puteau fi asigurate materialele bunei funcționări a unei unități de învățământ. Spre exemplu, directorul școlii Valea Seacă, Dumitru Păunescu, a cerut primăriei să asigure *“două scaune pentru școală, un scaun și o catedră pentru grădiniță și o puțină cu canea pentru apă la copii”*. Nu puține au fost dățile în care școlile se închideau din lipsă de combustibil care nu putea asigura încălzirea sălilor de curs.

În anul 1934 în comună existu patru școli în care învățau 315 elevi. Astăzi, există două școli ce găzduiesc peste 1200 elevi, iar numărul este în creștere continuă. Acolo erau și ateliere de tinichingerie și tâmplărie în care se confecționau perii și jucării pentru copii. Șase ani mai târziu ia ființă o cantină pentru copiii săracilor din sat în casa Condrea, în care se servea ceai, dimineața la 50 de elevi. Proprietarul, din cauza dificultăților materiale

---

³⁵ Păunescu Ștefan, *Monografia*, 2008, Editura Oriento, pag. 87

întâmpinate, a anunțat comunitatea locală că nu va mai putea să o mențină în funcțiune fără sprijin din partea comunității și se va închide. Lucru care s-a și întâmplat.

După cel de-al Doilea Război Mondial, școlile din Valea Seacă și Valu lui Traian se extind cu noi săli de curs, iar cadrele didactice care predau aici sunt menționate în diverse documente ca profesori cu înaltă ținută morală și calificați, care predau materiile cu multă dăruire. Era nevoie de ei, mai ales că trebuiau să învețe carte mai mult de un sfert din populație care era analfabetă.

4.1 Școala comunistă, între tortură și indoctrinare

Reforma din 1948 a afectat sever atât învățământul preuniversitar, cât și pe cel superior. S-au eliminat din programe discipline de mare importanță pentru formarea culturii generale ca logica, psihologia, biologia, limba latină, istoria universală și altele. Istoria României începea și se termina cu cea a Partidului Comunist. Din literatura predată, lipseau scriitorii ca Octavian Goga, Ionel Teodoreanu sau Ion Slavici.

În perioada 1950-1960 la școală au fost chemați și adulții care nu au mers niciodată la o unitate de învățământ și nu de puține ori profesorii mergeau și la domiciliul lor ca să-i învețe să scrie și să citească. A fost o perioadă grea pentru dascăli, dar benefică pentru comunitatea din Valu lui Traian: toți locuitorii au învățat să scrie și să citească.

Perioada comunistă a fost cea mai dură pentru locuitori. Nu de puține ori copiii și profesorii stăteau câte două luni pe câmp, în timpul campaniilor agricole, recoltau sfeclă, roșii, cartofi și depănușau porumb, iar drumul până la terenurile agricole era parcurs pe jos, uneori și 5-6 kilometri. La încheierea zilei, elevii și dascălii erau așteptați de mai marii Partidului Comunist care le verificau fiecare sacoșă ca nu cumva aceștia să fi luat acasă vreun cartof sau un știulete de porumb.

Volumul de muncă era extrem de mare și lucrul în sine era obositor pentru copii. De exemplu, în campania agricolă din anul 1985, elevii școlilor din Valu lui Traian au recoltat și pus în saci 425 de tone de cartofi, au

recuperat de pe 171 de hectare cartofii rămași pe terenurile agricole, au depănușat 358 de tone de porumb, au recoltat 23 de tone de sfeclă de zahăr și au făcut multe alte activități conexe³⁶. Totul s-a desfășurat pe parcursul a patru săptămâni în care au muncit până la epuizare 529 de elevi din clasele V-VIII și pe parcursul a șapte săptămâni munca a fost făcută de elevii claselor IX-X. Cu cât elevii erau mai mari, cu atât le erau date munci mai grele.

Dar campania agricolă nu încheia nici pe departe corvoada la care erau supuși tinerii comunei. După începerea cursurilor, începea o altă campanie – cea de recuperare a fierului vechi, a sticlelor și borcanelor, iar spre sfârșitul anului școlar începea campania de creștere a viermilor de mătase care dura și pe perioada vacanței școlare. Sarcina elevilor și, deopotrivă a dascălilor, era foarte clară: să recolteze zilnic zeci de kilograme de frunze de dud pentru hrana viermilor.

La vârsta de 4 ani, când un copil intra la grădiniță, era învățat ce înseamnă comunismul. Devenea șoim al patriei și de atunci trebuia să cunoască drapelul și portretul tovarășului Nicolae Ceaușescu și al tovarășei academician Elena Ceaușescu. Cu alte cuvinte, capul lor era umplut încă din copilărie cu idealuri comuniste. După finalizarea grădiniței, până la vârsta de 14 ani, copiii deveneau în clasa a II-a “pionieri”.

Intrarea în rândurile pionierilor era o adevărată ceremonie unde, elevul depunea un jurământ prin care se angaja să își iubească patria, să învețe bine, să fie harnic și disciplinat și mai ales să își cinstească “cravata roșie cu tricolor”. Odată ce ajungeau la liceu, tinerii intrau în Uniunea Tineretului Comunist, pe scurt UTC. Aici ei acceptau regulile și îndatoririle care li se cuveneau. Totuși, existau și unii tineri care nu făceau asta și ajungeau să fie excluși din UTC care însemna automat excluderea din viața socială și marginalizarea lor.

4.2 Școli model după 1990

După 1990, cutumele, torturile și umilințele descrise mai sus au dispărut. Odată scăpați de perioada comunistă, drumul spre noua eră a civilizației s-a deschis. Școlile au fost dotate cu calculatoare, iar în afara

---

³⁶ Păunescu Ștefan, *Monografia*, 2008, Editura Oriento, pag. 104

sălilor de curs au apărut și cabinete tematice, în funcție de profilul școlii sau liceului.

În comuna Valu lui Traian, după 2004, atenția primarului Florin Mitroi a fost îndreptată spre investiții în învățământul din comună. Astfel, grădinița nr.1 (foto) a fost dotată cu centrală termică, iar Grădinița nr.2 (foto) s-a extins și a intrat într-un amplu proces de reparații.

De asemenea, în Școala nr.1 (foto) a fost construit un grup sanitar, a fost împrejmuțată cu gard și s-au reabilitat trotuarele din jur (foto). Pentru că era într-o avansată stare de degradare, Școala nr.2 a fost demolată în 2007 și o altă nouă construită de la zero (foto), iar pentru toate unitățile de învățământ a fost cumpărat mobilier nou. Toate aceste investiții au costat la vremea respectivă 16 miliarde de lei vechi.

Diligențele făcute de primar pe lângă oficialii Ministerului Dezvoltării duc la semnarea, la 1 aprilie 2013, a unui proiect important pentru învățământul din comună. Era o promisiune făcută un an mai devreme elevilor – 600 la număr - că vor avea o școală complet nouă, în care să meargă cu drag să învețe. Proiectul pus pe hârtie prevedea extinderea unității de învățământ cu clasele I-VIII din Valu lui Traian cu șapte săli de clasă și laboratoare, costul lucrărilor fiind de 9.926.000 lei, din care 926.000 lei din buget local (pentru dotarea școlii cu echipamente didactice și calculatoare, sistem de supraveghere și videoproiectoare) și restul atrași din fonduri externe.

Capitolul 5

Administrație și administrare. Trecut și prezent

Știm deja că istoria comunei este legată de localitățile Hasancea și Omurcea. În arhivele localității este consemnat faptul la 1881 s-a înființat Primăria Omurcea, iar la 1882 Primăria Hasancea, practic se poate vorbi despre organizarea unei administrații a locului încă de la sfârșitul secolului al XIX-lea. Există însă și alte documente care arată că în anul 1911 cele două localități formau comuna Hasancea. Din 1925 pe toate documentele de arhivă apare antetul “Primăria Valu lui Traian”, ca atare este anul în care se renunță la denumirea tătară a localității³⁷.

Înscrisurile vremii arată că fiecare sat avea, până în anul 1940, câte un primar, iar întreaga sa activitate era verificată de prefect sau de pretor. Problemele administrative erau rezolvate cu ajutorul unor comitete de sprijin din care făceau parte locuitorii comunității.

Primul sediu al primăriei comunei sub noua denumire ar fi trebuit să fie construit în anul 1930, iar în planurile inițiale era compus din două camere pe hol, una pentru primar și una pentru notar. Proiectul rămâne doar pe hârtie și se concretizează după venirea la conducerea localității a lui Elmi Musledin care, de altfel, cere modificarea lui și crearea unui loc mai spațios, cu 6 încăperi. Construcția este dusă la bun sfârșit în anul 1934. Un an mai târziu, primăria Valu lui Traian funcționează cu edil și notar, ambii având puteri mari de decizie. Practic, orice hotărâre lua primarul era obligatorie, iar actele întocmite de notar, de la cele de stare civilă, până la cele de proprietate nu puteau fi atacate decât în Justiție.

---

³⁷ Păunescu Ștefan, *Monografia*, 2008, Editura Oriento, pag.125

5.1 Sfaturi populare în loc de primării, în anii postbelici

După al doilea Război Mondial vechea configurație dispăre, iar modelul sovietic este adoptat ca în întreaga țară și de comuna Valu lui Traian. Mai precis, conducerea administrativă este realizată prin “sfaturi populare”, constituite din deputați aleși din rândul locuitorilor, o dată la patru ani.

Comunele erau subordonate raioanelor, iar raioanele regiunilor. Această împărțire administrativă a durat până în anul 1968 când raioanele dispar, regiunile se transformă în județe, iar sfaturile populare în consilii populare.

În Valu lui Traian, Consiliul Popular era format din locuitori (deputați aleși) și se întrunea o dată la trei luni, atunci când aproba hotărâri legate de învățământ, sănătate, cultură, sport și de dezvoltarea economică a localității. În cadrul consiliului exista și o “comisie de împăciuire” care avea rolul de a discuta și dezbate micile probleme de familie sau litigii între vecini. Era nevoie ca cineva să facă o reclamație, pentru ca această comisie să se întrunească și să asculte toate părțile aflate în conflict, iar membri săi să medieze în așa fel situația încât toată lumea să se împace. Dacă după trei înfățișări nu existau sorți de izbândă, atunci dosarele ajungeau la judecată, în Medgidia, pentru soluționare.

Revoluția din Decembrie 1989 a adus schimbări atât în structura organizatorică a administrației locale, cât și a celor care au condus destinele localității. Din 1932 și până în prezent, au condus comuna:

1. Musledin Elmi: 1932-1936	8. Dorosin Anton: 1968 -1970
2. Posirca Vasile: 1936-1937	9. Leca Mihai: 1970-1971
3. Cincea Gheorghe: 1937-1940	10. Dorobanțu Constantin: 1971-1984
4. Lerescu Jan: 1940-1944	11. Dobrilă Ion: 1984-1989
5. Sorescu Constantin: 1944-1946	12. Peicu Stoica Andrei: 1990-1992
6. Conache Constantin: 1946-1948	13. Păunescu Ștefan: 1992-1996

15. Mitroi Florin: 2004 - prezent

Pentru niciunul dintre ei nu a fost ușor să dezvolte localitatea. În special în anii de după al Doilea Război Mondial, când toată țara a rămas fără resurse, iar pagubele au fost însemnate, fondurile erau insuficiente și nu de puține ori au apelat la cetățeni ca să repare stricăciuni, să ridice școli, magazine, sau să pietruiască drumuri. Pentru aceste investiții, locuitorii achitau o taxă numită “contribuție bănească” și mai exista și o “contribuție în muncă”³⁸. Cea bănească nu depășea valoarea unui venit mediu pe economie, iar cea în muncă se stabilea pentru fiecare locuitor în vârstă de 18 până la 60 de ani și reprezenta până la 10 zile pe an pe care cei apți de lucru le executau în folosul comunității la diferite munci precum săpat de șanțuri, pietruire de străzi sau canalizare. Unii dintre ei munceau ca salahori la construcția școlilor. În plus, cei care aveau căruțe erau obligați să le folosească în interesul obștei, iar numărul de zile pe an în care transportau cu ele diverse materiale sau alimente, în funcție de nevoi, era stabilit de administrația locală.

În prima parte a perioadei comuniste (1952-1968) au fost ridicate două cămine culturale și 12 săli de clasă în școli³⁹, s-a realizat rețeaua de apă potabilă, s-au construit două magazine cu restaurant în cele două sate componente ale comunei și a fost pietruită strada care lega cele două Cooperative Agricole de Producție. Până în anul 1971 a mai fost ridicată o școală, căreia, după 1975 i s-au mai adăugat patru săli de clasă, două ateliere, o centrală termică, iar în comună s-au mai realizat un sediu al poștei, un dispensar uman și un sediu al Cooperăției de consum.

Pentru înfrumusețarea comunei au fost plantați trandafiri de-a lungul șoselei naționale, iar pe străzile laterale pomi fructiferi. În plus, s-au construit trotuare și străzi și au fost înlocuite conductele de apă potabilă. Tocmai datorită acestor lucrări, comuna Valu lui Traian a fost clasată pe primele locuri pe județ atunci când aveau loc concursurile pe comune, iar meritele i-au fost recunoscute și la nivel național, unde cu banii obținuți din acordarea

---

³⁸*Idem*, pag.132

³⁹*Ibidem*

premiilor I și al III-lea la două competiții pe teme edilitar gospodărești au mai fost construite cele 4 săli de clasă amintite mai sus.

Istoria s-a repetat sub administrația actuală, pe drumul european fiind plantați trandafiri și gazon și fiind turnate trotuare. Datorită investițiilor masive în infrastructură și a sumelor enorme atrase din fonduri externe, în 2012 Valu lui Traian a fost clasată pe primul loc în țară ca ritm de dezvoltare a unei localități din mediul rural.

Vestea că localitatea este printre fruntașele țării a determinat conducerea de partid de la acea vreme să propună desfășurarea în comună a unei întâlniri la cel mai înalt nivel. Era o onoare pentru toți ca Valu lui Traian să fie gazda reuniunii a doi șefi de stat – Todor Jivcov, președintele Bulgariei și Nicolae Ceaușescu, președintele României. Lucru care s-a întâmplat în 1972, iar discuțiile s-au desfășurat în incinta Școlii nr.1.

Locuitorilor li s-au asigurat, în perioada comunistă, locuri de muncă la Stațiunea Experimentală Valu lui Traian, Stațiunea Experimentală Palas și Stațiunea Experimentală Murfatlar, toate cele trei având ca scop realizarea unor soiuri de semințe de mare randament, ameliorarea raselor de animale sau îmbunătățirea producției viticole⁴⁰. Era o muncă urmărită cu mare atenție de toți șefii de partid, instruiți să supravegheze și să supervizeze activitatea și viața personală a fiecărui individ. Lucrătorii erau verificați să nu aibă timp pierduți, să nu plece cu bunuri, să nu aibă contacte cu persoane din afara României ca să divulge secretele profesionale. Între muncitori erau infiltrați agenți ai Securității statului comunist care raportau conducerii de partid toate relațiile serviciu și personale.

5.2 Administrația postdecembristă: de la bâlbâieli, la realizări

Anii trec și vine Revoluția din Decembrie 1989. Procesul administrativ, dar și cel legislativ s-au dovedit însă deosebit de dificile. Programele destul de ambițioase s-au lovit, în procesul de aplicare, de multiple greutăți determinate de lipsa experienței, de menținerea unor vechi

---

⁴⁰ *Județele Republicii Socialiste România*, Ediția a II-a, Editura Politică București, 1972, pag.213

mentalități, de lipsa de responsabilitate a clasei politice românești și de legislația ambiguă.

Edilii care au gestionat localitatea imediat după Revoluția din Decembrie 1989 s-au limitat la mici investiții, fără a atrage fonduri substanțiale care să aducă o plus-valoare și dezvoltare comunei.

În 1991 Primăria reușește să obțină de la Guvern fonduri pentru asfaltarea drumului interior al localității, de la șoseaua națională, halta Valea Seacă până la Purcărea Gheorghe. A fost singura investiție notabilă în acel an. Au urmat după 1992 lucrări de refacere a drumurilor interioare și de pietruire a drumului de la geamia nouă până la cimitirul nou (foto).

Marile investiții în comună vor începe după anul 2004. Primarul în exercițiu, Florin Mitroi, a reușit să schimbe fața localității cum niciun alt edil nu a făcut-o. Secretul său: mărirea suprafeței de intravilan, acordarea a sute de loturi de teren gratuite pentru tinerii căsătoriți și investițiile masive în infrastructură. Astfel, populația s-a triplat, taxele și impozitele colectate la fel, iar populația semnificativă ca număr a făcut ca Valu lui Traian să atragă mai ușor fonduri nerambursabile, atât europene, cât și de la buget de stat. În perioada 2012-2018 spre exemplu, au fost atrași din fonduri externe peste 100.000.000 RON.

Acum, localitatea dispune de clădiri moderne și funcționale, de străzi asfaltate, de unități școlare și de învățământ la standarde europene. Ceea ce nu înseamnă ca nu mai este nimic de făcut, fapt pentru care Primăria și Consiliul Local au inițiat o serie de proiecte de mare importanță pentru locuitori.

Capitolul 6

Valu lui Traian - prezent și perspective

Când a ajuns la conducerea localității, primarul Florin Mitroi a moștenit o comună care încă avea drumuri de pământ, iar locuitorii, puțin peste 5000 la număr, erau lipsiți de multe utilități. Unul dintre obiectivele noii conduceri a Primăriei (foto) a fost dezvoltarea economică a localității prin susținerea mediului de afaceri. În acest sens a fost creată o zonă industrială pe aproximativ 7 hectare, destinată scopurilor productive. În planul de măsuri a figurat de la început dezvoltarea agriculturii și zootehniei, în acord cu normele Uniunii Europene, și realizarea complexelor zootehnice mari și puternice. Printre prioritățile reprezentanților administrației publice se numără și creșterea calității serviciilor de sănătate, educație, dar și multiplicarea posibilităților de petrecere a timpului liber.

Între 2005 și 2008 în comună s-a construit în ritm alert. Numărul populației a crescut, mulți oameni au migrat de la oraș către zona rurală în plină ascensiune, așa că extinderea localității se impunea. Și investitorii au simțit potențialul comunei, așa că Primăria le-a facilitat condiții pentru ridicarea de noi locuințe. Au fost vândute multe loturi de teren pe care au fost înființate cartiere întregi. Primăria s-a angajat să se ocupe de realizarea utilităților și a făcut-o: a rezolvat problema rețelei electrice (foto), a alimentării cu apă, iar anii care au urmat a început asfaltarea străzilor interioare⁴¹. În 2009, Prin Compania Națională de Investiții a fost construit un cămin cultural (foto) și o sală de sport cu 150 de locuri⁴² (foto).

---

⁴¹ Tîrpan Mihaela, *Explozie de construcții noi la Valu lui Traian*, 12 septembrie 2008, <http://observator.ro/explozie-de-construcții-noi-la-valu-lui-traian-4204.html>

⁴² Popescu Anca, *Primăria Valu lui Traian, între criză și investiții*, 4 iunie 2009, <https://romanalibera.ro/actualitate/proiecte-locale/primaria-valu-lui-traian--intre-criza-si-investitii-155944>

În anul 2010, administrația locală are noi planuri pentru locuitorii comunei. Categoriile defavorizate sunt și ele în centrul atenției, așa că primăria dă în folosință cinci imobile (foto) pentru 18 familii atent selectate dintre cele 100 care au depus dosare pentru locuințe sociale. Aceștia li s-au asigurat condiții decente de trai, cu toate utilitățile necesare, finanțarea de 4 milioane de lei fiind asigurată de Guvern și de Consiliul Local Valu lui Traian.

Cum cererea de locuințe pentru tineri a crescut, primarul a făcut demersuri (în anul 2009) pentru construcția a trei blocuri în regim ANL (foto), cu 52 de apartamente, care au fost ridicate la intrarea în Valu lui Traian, în zona fostului stadion⁴³, acesta fiind și el înlocuit cu o bază sportivă modernă (foto). A fost unul dintre cele mai ambițioase proiecte de la acea vreme, iar investiția a fost una importantă pentru comunitate și a costat 4,5 milioane de lei.

Investițiile continuă în localitate și pe parcursul anilor următori. Pentru că era nevoie de o piață agroalimentară modernă, în 2011 se semnează un proiect în care partener al primăriei Valu lui Traian este primăria Kaındardja din Bulgaria. Proiectul se concretizează anul următor, așa că de atunci își pot vinde marfa comercianții din cele două localități. În incintă sunt aproape 100 de tarabe, o patiserie, cafenea, florărie, carmangerie, pescărie și un magazin mixt. La etajul clădirii se află centrul de afaceri transfrontaliere, care este compus din sală de conferințe și birouri. Piața se inaugurează un an mai târziu (foto), iar locuitorii nu mai sunt nevoiți să meargă la Constanța sau la Murfatlar pentru a cumpăra fructe și legume. Convenabil este și pentru producătorii locali, care erau nevoiți să își vândă roadele muncii lor în localitățile învecinate.

Elevii care merg la școlile din localitate, atât cei care frecventează cursurile de zi, cât și cei de la after school (foto), au puse la dispoziție două microbuze care îi duc la cursuri de la domiciliu până la școală și înapoi. Este vorba de 63 de copii care au acces la această facilitate. Cei mici mai au posibilitatea ca în timpul liber să se relaxeze într-unul dintre cele șapte locuri de joacă din zona Căminului Cultural (1), de pe strada Hasancea (3), de pe

---

⁴³ Chiru Liliana, *Replica de Constanța*, 16 decembrie 2011, <https://www.replicaonline.ro/se-inaugureaza-blocurile-anl-din-valu-lui-traian-44730/>

strada Deltei (1), de pe strada Soarelui (1) și de pe strada Împăratul Traian (1). Iar pentru ca locuitorii să se bucure de aer curat și verdeață au fost înființate și 45,6 de hectare de liziere (foto).

La capitolul “Sănătate”, Valu lui Traian beneficiază de cinci cabinete medicale individuale de stat, de două cabinete medicale private, de două farmacii, de un cabinet medical de specialitate și de unul de medicină generală⁴⁴ în care lucrează 9 medici, 2 stomatologi, 2 farmaciști și 7 asistenți și infirmiere.

Administrația locală din Valu lui Traian a alocat, în perioada 2004-2018, sume însemnate pentru viața culturală și spirituală a locuitorilor, investind în biserici, geamii și cimitire. S-au alocat fonduri pentru construirea unei noi biserici din lemn în parohia „Sf. Apostoli Petru și Pavel”, aflată încă la stadiul de proiect (foto). Din anul 2006 și până în prezent a fost construită și o nouă biserică, purtând hramul Sf Parascheva, costurile fiind suportate în întregime din buget local și ridicându-se la valoarea de peste 1.000.000 lei. Nici Valea Seacă nu a fost uitată. Și aici s-a construit o nouă biserică, purtând hramul Sf. Andrei, în aceeași clădire cu cantina socială, în curtea vechii biserici. Întreaga investiție s-a ridicat la valoarea de 1.350.000 lei. La momentul prezentei se lucrează și la înființarea a două noi cimitire, unul ortodox și unul musulman, în zona nou creată a comunei.

Anual, pentru sărbătorirea hramului Bisericii Sf. Cuvioasă Parascheva (foto) s-a prevăzut suma de 5.000 de lei, iar pentru același motiv, 20.000 de lei au fost stabiliți pentru bisericile Sf. Arhangheli Mihail și Gavriil și Sf. Apostol Andrei, la parohia din Valea Seacă (foto), dar și la Sf. Petru și Pavel. Nici musulmanii nu au fost uitați, aceleași sume fiind cheltuite din buget local pentru sărbătorile musulmane.

Lucrările la rețeaua de gaze au început în anul 2013, iar până acum au fost realizați 75,4 kilometri de conducte. Practic, 85% din localitate este racordată la rețea (foto). Costurile totale au fost de 9,5 milioane de lei, o sumă consistentă, jumătate din valoare fiind alocată de la bugetul local. În prezent se lucrează la execuția altor 22 de kilometri de conducte ceea ce presupune un

---

⁴⁴Structura Strategiei de Dezvoltare a Zonei Metropolitane Constanța, pag.60, <http://www.zmc.ro/strategie/RO.pdf>

efort bugetar de 4,5 milioane de lei. Lucrările sunt estimate a se termina în 2020, astfel ca întreaga localitate să fie racordată la rețeaua de gaze. De menționat este că acești 22 km sunt în mare parte compuși din aleile private ce au fost cedate de proprietari către domeniul public, tocmai în scopul realizării infrastructurii, între anii 2016-2018.

Dar planurile Primăriei și Consiliului Local sunt în continuare ambițioase, iar cifrele vorbesc de la sine. Asfaltări de drumuri și trotuare se fac în continuare pe raza comunei (foto), costurile acestor lucrări ridicându-se la 8,5 milioane de lei. Aleile interioare sunt și ele pe listă, cu alocări bugetare de 2 milioane de lei (foto). Cele mai ample lucrări susținute din buget local vor fi făcute pe strada Soarelui și pe strada Mihai Eminescu (costuri 4,5 milioane de lei) și pe drumul de centură din sudul localității (16 milioane de lei). Și asta în condițiile în care locuitorii comunei beneficiază de toate utilitățile (canalizare, gaz, apă, electricitate), acest aspect poziționând Valu lui Traian peste orașul Constanța ca și confort oferit.

Alți 5,5 milioane de lei se vor investi în modernizarea infrastructurii rutiere locale (foto), fie că vorbim aici de străzi principale sau secundare sau chiar de câteva drumuri comunale.

Lăcașele de cult au fost și vor fi și ele pe lista de priorități ale administrației locale. Până acum au fost făcute reparații și minareturi la geamii, în valoare de 200.000 de lei și urmează ca lăcașul de cult musulman din Valea Seacă (foto) să fie racordat la rețeaua de gaze și să fie dotat cu o centrală termică în valoare de 5000 de lei.

În calculele administrației locale figurează și construirea unui nou centru civic în cartierul creat în anii 2011-2018. Acesta va include parcuri, școala și grădinița, o nouă primărie (actuala urmând a fi transformată în spital). Obiective care, alături de cele în derulare, vor completa tabloul investițional care va duce la dezvoltarea pe mai departe a localității Valu lui Traian.

Bibliografie

Cărți, dicționare, studii

„1878 -1928. Dobrogea, cincizeci de ani de viață românească”

Achim Viorel, Istoria țișanilor din România

Allard Camille, “Souvenirs d’Orient. La Dobroutscha”

Arhivele Naționale, Dosarul nr.1/1919, vol I

Arhivele Naționale, Dosarul nr.1/1920

Bănescu Grigore, „Dicționarul geografic, statistic, economic și istoric al județului Constanța, partea a II-a”

Coman Virgil, “Mărturii documentare privind tătării din Dobrogea, în Tătării în istoria românilor”

Dicționar tătar-turc-român

Evliya Celebi, „Seyahatname”

Județele Republicii Socialiste România, Ediția a II-a

Limona Răzvan, „Populația Dobrogei în perioada interbelică”

M.D.Ionescu, „Dobrogea în pragul veacului al XX-lea. Geografia matematică, fizică, politică, economică și militară”

Mehmed Naci Onal, „Din folclorul turcilor dobrogeni”

Păunescu Ștefan, „Monografia”

Rădulescu I., Herbst-Rădoi, „Județele Patriei. Județul Constanța”

Tușa Enache, “Imaginar colectiv”

Vulcan Petru, “Albumul Dobrogei 1866-1877-1906”

Zecheru Dana, „Toponimia turcească în Dobrogea-între realitate demografică și conservatorism lingvistic”, în „Dobrogea –model de conviețuire multietnică și multiculturală”, coordonator Virgil Coman

Presă și documente online

Observator (www.observator.ro)

Replica de Constanța (replicaonline.ro)

Ziua de Constanța (ziuact.ro)

România Liberă (romanioliberal.ro)

Structura Strategiei de Dezvoltare a Zonei Metropolitane Constanța

Valu lui Traian
in the Year of Centennial

Contents

Foreword.....	7
Introduction.....	45
Chapter 1.....	47
Valu lui Traian - origins and history.....	47
1.1 Pre-war period.....	50
1.2 Interwar period.....	51
1.3 The Communist Period.....	53
Chapter 2.....	55
The culture of the place.....	55
2.1 Evening sittings and film projections during the communist years.....	56
2.2 The film club of the community.....	57
Chapter 3.....	59
Religion and customs in the local community.....	59
3.1 Traditional holidays in Turks and Tartars.....	61
3.2 Similarities between Islamic and Christian feasts. Highlights.....	62
Chapter 4.....	64
Education in Valu lui Traian.....	64
4.1 Communist school, between torture and indoctrination.....	65
4.2 Model schools after 1990.....	67

Chapter 5	68
Administration and management. Past and present	68
5.1 People’s Councils instead of town halls in the post-war years	69
5.2 Post-Communist Administration: from hesitations to achievements	71
Chapter 6 Valu lui Traian - present and perspectives	73

Introduction

As territory located between the lower course of Danube and the Pontic shore, Dobruja is a part of the Romanians' history. The defining feature of this region is that over the years several ethnicities coming from different parts of the world have coexisted: Turks, Tartars, Gypsies, Germans, Aromanians, Russian-Lipovans, Jews, Ruthenians, Bulgarians and others minorities or ethnic groups. All of them left their country of origin for one reason or another to come and populate an arid and unfavorable territory. The culture of these ethnics, their customs, their religions, make life in Dobruja a rich one from the point of view of the spirituality of ethnic diversity¹.

Currently, Constanta is the county where the five important ethnicities live in harmony. The Tartars, Greeks, Aromanians and Armenians account for 10% of the population and they all lay emphasis on unity, family and traditions. Valu lui Traian township is no exception, here Romanians, Tartars and Roma live in harmony, and from the confessional point of view most of the inhabitants are Orthodox (78.52%) and the rest are Muslims (11.52%) or of other religions (8.31 %).

But where does Valu lui Traian name come from? Old writings mention that the renowned Rome army commander, Emperor Trajan, came to this realm to defeat Decebalus and subdue Dacia. But in order to defeat him, he had to conquer the piece of land between the Danube and the Black Sea. There was a fierce battle between the Roman and the Geto-Dacian armies.

The embankments the locality was named after were built later on, the small one in the 4th century, and the stone one along with the big muck one in the 10th-11th century. The embankment can still be seen on the left side of the national road as you go to Constanta or in the township, beyond the woodside established near the Techirghiol street .

---

¹Tușa Enache, *Imaginar colectiv, op.cit*, pag.1-12

Currently, Valu lui Traian is the locality with the highest number of settled inhabitants in Constanta County, namely 12,376 people, according to the 2011 Census. If we combine the data from the census with the ones held by INS at present, we can easily find that the population has reached more than 17,000 inhabitants. In the township, the focus is on agriculture, industry and research, and the main activities of the inhabitants are raising and selling animals, grain trade, farming and constructions.

The township benefits from access to the railway, to the European road E81, it has an extremely rich and well-maintained network of paved communal roads and offers many facilities to the inhabitants: community center (photo), modern sports hall (photo), very well maintained parks (photo), gas network, food market, NHA blocks of flats and has the advantage that it is very close to the Sun's Motorway and the city of Constanta.

Children's education is performed in three kindergartens (photo) and two schools (photo), with educators, elementary teachers and high-level teachers, who open up their students to the future and involve them in extra-curricular activities precisely to stimulate their creativity and help them develop for the next stages of life. As the population is constantly growing, two objectives of the school infrastructure are being built. In Valea Seaca the existing school is expanding and a new kindergarten is being built, also an After School was inaugurated in the other part of the town in 2017, after school No. 1 was expanded in 2016. In the year this text is being written, schools in Valu lui Traian were proudly represented at national Olympiads.

The local administration, headed by Mayor Florin Mitroi, has been working since 2004 and has managed to make Valu lui Traian a modern township, a model and truly European one. The clear evidence that it succeeded is that in the last 14 years the population of the township has tripled, the new inhabitants mostly leaving the city of Constanta in order to benefit from a larger locative surface and an infrastructure equal or superior to that in the urban area. The present and the future of the locality are intrinsically linked to the past and with these three landmarks we can foresee the evolution of the township.

Chapter 1

Valu lui Traian - origins and history

The act of establishment of Valu lui Traian township originates at the beginning of the last century. Omurcea (Valea Seacă) and Hasancea (Valu lui Traian) were two settlements along the three embankments. In the central part of the township, one kilometer to the north one can see the traces of the large embankment, half a kilometer to the south-west are those of the stone embankment and two kilometers and two kilometers and a half to the south of the village are those of the small embankment.

Starting in the east, the Carasu valley is called the Hasancea Valley and stretches between the Danube and Palas district of Constanta. In the 19th century, alongside it, an English firm built the Constanța-Cernavoda railway on the basis of a treaty with the Ottoman Empire. It is 13 km long and it houses the villages Omurcea, Murfatlar and Alcapu. It is followed by Valu Traian and the railway. At the same time the road Rasova-Constanța is being built for the transport of the hay necessary for the maintenance of the cavalry horses in the Crimean War.

Omurcea is an ancient Turkish settlement, situated in the eastern part of the Constanța *plasa* (t.n.*district)², 15 km away from the city. In the north it was bordered by the Alcapa and Caratai townships, in the east by Hasancea and Palazu, in the south by Hasancea and Osman-faca, and in the west by Murfatlar. In the records of the time it is registered as an area of 5648 hectares, of which 169 hectares are occupied by the surface of the two villages - Dunarea and Nazarcea. During the building of the Sun's Motorway, which crosses the township's outbuilding land, the bones of those who lived in the area during the 4th to 6th century were discovered.

---

² Administrative-territorial subdivision within a region, smaller than a county

The year 1444 is considered by historians a landmark in the ethnographic change of Dobruja: almost all villages receive Turkish names, and the Muslim populate the area in increasing numbers.

Turkish chronicler Evliya Celebi, in his "Travel Notes"³ shows that the cities of Babagad, Carasu and Cara Murat are inhabited only by Turks. After the Russian-Turkish war of 1828-1829, Dobruja's population decreased to 40,000. Christians are decimated by the Turks, and the Turks are scattered or destroyed by the Russians⁴ After the armed conflict there is a period of silence, and the region is being repopulated again with Muslims. This is the reason the statistics of the time refer to a majority of Muslim population in Hasancea, Omurcea, Tekirghiol and many others⁵.

After the Crimean War, the Tartars arrived in Dobruja first founded the village of Cogeaalac and went on to colonize settlements such as Hasancea, Omurcea, Hasiduluc, Osmanfac, Abdulach, Ebechioi, Mahometcea, Topraisar or Teckirghiol⁶. Not only the Tartars and the Turks found Omurcea a place to prosper and do business, but also the Germans coming from Bessarabia⁷. The Ottoman Empire that ruled Dobruja needed their experience in agriculture to develop the province.

---

³ Evliya Celebi, *Seyahatname*, în Arhiva Dobrogei, vol II, 1919, pag. 135-140

⁴ Arbore P. Alexandru, *Contribuțiuni la așezările tătarilor și turcilor în Dobrogea : Extras*, București, Tipografia Curții Regale, F. Göbl & Fiii, 1920

⁵ Zecheru Dana, *Toponimia turcească în Dobrogea-între realitate demografică și conservatorism lingvistic, în Dobrogea –model de conviețuire multiethnică și multiculturală*, pag.385-386

⁶ Tușa Enache, *Imaginar colectiv*, pag. 47

⁷ These colonists came from southern Germany, but also from the northeast, Mecklenburg, Pomerania and the Duchy of Warsaw, and set up several villages in Bessarabia. The Russian Tsar, Alexander I, drew them promising freedom of organization, religious freedom, military service exemption and tax exemption for ten years. Towards the end of the nineteenth century, the Czarist authorities introduced the compulsory tax for German ethnicity, the compulsory military service was introduced for the Germans of Bessarabia, and their Russification was attempted. Unhappy with the new situation, but also with the lack of land for their children, many decided to go to Dobrudja. *Op. cit.*, Enache Tușa, p. 51

Their colonization began around 1840 and lasted half a century until 1890, most of them leaving the Dobruja territory in 1940⁸ when they entered the reign of the Reich, and all their possessions became property of the Romanian State (land, buildings, supplies). The Germans had a well-rooted spirit of order and discipline. They built houses and households in the villages they inhabited, with wide and perfectly aligned streets, houses that still exist today. In the 1890s and 1891s eight German families settled in Omurcea, they built a neighborhood here as well as the first mill in the area with the capacity to grind a wheat carload daily⁹ What we know about Hasancea is that it was colonized in 1869 by the Tartars, a place inhabited by 94 families, respectively 333 people¹⁰. The hamlets of the township were made up of small houses, irregularly spread, without streets, with many wells between them and with windmills all around. The mainly Muslim population rapidly built the first mosque and dwellings on the community land, low-rise houses with small windows, generally two-roomed and made of stone extracted from the hills of the two villages. The walls of the houses were made out of loam bricks, and the shelter was made of reed or rush. What is remarked by those who studied the specifics of the houses at that time is that the Tartars built their houses totterily and without sufficient space in relation to family members.

The ceilings were very low, the beds were missing or replaced with mats laid directly on the ground, and family members often slept next to poultry and animals¹¹.

The Romanians' dwellings, who reached the area after the second Balkan War (1913), were built according to the Muslim model, too, except that they added the storehouse, a tiny room serving as stockroom for tools and household items. Next to the storehouse there was the cellar where the pickles, winter vegetables and cabbage barrels were stored¹².

---

⁸ *Op.cit.*, pag. 53

⁹ Păunescu Ștefan, *Monografia*, 2008, Editura Oriento, pag.16-17

¹⁰ Bănescu Grigore, *Dicționarul geografic, statistic, economic și istoric al județului Constanța*, partea a II-a, București, 1897, pag. 507

¹¹ M.D.Ionescu, *Dobrovia în pragul veacului al XX-lea. Geografia matematică, fizică, politică, economică și militară*, București, Grafice I.V. Socecu, 1904, pag. 61

¹² Păunescu Ștefan, *Monografia*, 2008, Editura Oriento, pag.35

As in all villages in the Romanian provinces, Gypsies foist themselves on Dobruja as well, having been spread all over Europe since the 12th century.

In the Turkish Dobruja of 1855, for the first time, we find pieces of writing referring to Gypsies in Camille Allard's work (this being the one that in the second half of the 19th century built the Constanța - Rasova road) that said: *"I met many Bohemian Gypsies or Gypsies around the Wallachian villages along the Danube as well as everywhere in Dobruja [...]The Gypsies were native to music and dance. Whistle, mandolin, or violin were their favorite instruments. The Turks did not let any of their feasts go by without benefitting from their services at the parties. (...). I have often met them in the Dobruja's steppe, crouched beneath their carts, or in the mudhuts, called gypsy camps by the Wallachians "*¹³. They lived in groups of 10-15 families and had a ruler named *bulibasa* (gypsy leader). When they happened to have a stable settlement, it was called hut and it was a kind of dwelling half buried in the ground¹⁴

After the war of independence, Dobrogea returns to the motherland of the time of Mircea the Elder and Transylvanian Romanians will begin to settle in the area. For these reasons, the Muslims wanted to leave Dobruja, but at the request of King Carol I, most of them stayed and became owners of the lands that had been occupied by the sultan.

1.1 Pre-war period

In the former Ottoman landscape of Dobruja, on the hills of Hasancea, Romanian dwellings are built. In the locality the beautiful house of one of the richest Romanians at the beginning of the 20th century was prominent, Constantin Pariano¹⁵, known as the Hasancea landlord,

---

¹³Allard Camille, *"Souvenirs d'Orient. La Dobroucha"*, 1859, Paris, *op.cit.*, pag.67

¹⁴Achim Viorel, *Istoria țiganilor din România*, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1998, pag.86-99

¹⁵The Greek Constantine Pariano was born in Dâmbovița in 1846 and settled with his family in Dobrogea in 1878, simultaneously with its joining the motherland. He bought 2000 hectares of land on which he built a mansion and later founded the first farm in Dobrogea on his estate from Hasancea. He has been appointed three times prefect of Constanta and as many times as a senator. His town house was built on the cliff at the Casino and is currently the headquarters of the Ion Jalea Museum. Constantin Pariano died in 1930.

and one of the most renowned farmers in the country, who was prefect of Constanta for a period of time, had a herd of horses, cattle and rams, and large plantations of fruit trees.

The start-up period was difficult for the landlord. The inhabitants did not receive him with open arms, on the contrary, they refused to host him, and for that reason he had to live in a foresters' shelter for three months until he built his own house. Petru Vulcan ¹⁶ writes that

Pariano struggled against difficulties and, with great patience, he built the largest farm, built wells, purchased upgraded farm tools, planted rapeseed and wheat, and slowly settled down in the township, and was accepted by the indigenous population who subsequently imitated the work of the great owner. However, the prosperity period is short for the inhabitants of the two townships. The First World War leaves deep traces. Food resources are requisitioned for soldiers, and hunger reaches alarming odds. The population is getting poorer and in order not to starve, people with many families who are left without resources write to the prefect to facilitate their purchase of goods at a reduced price ¹⁷ (see photo). Money support is also offered by the Loan and Pledge House of the county, but the conditions are rather harsh. Those who wanted to obtain money from the state for the purchase of cattle, tools and seed for farms had to have at least 10 hectares of land and good references from the community ¹⁸.

1.2 Interwar period

During the interwar period and during the two world wars, Romanians from different regions of the country, especially from Olt and Teleorman, will start migrating to the two townships, and part of the majority Muslim population will gradually leave the territory and move to Turkey. Without means of communication, the beginnings of colonization turn out to be difficult. People cannot travel fast because of the lack of the means of transport, so crossing the country would take two to three months, by carriage, until they reach Dobruja.

---

¹⁶Vulcan Petru, *Albumul Dobrogei 1866-1877-1906*, pag.25

¹⁷ National Archives, *File no.1/1919*, vol I, pg 89

¹⁸*Idem*, fila 153

The state had an interest in villages being mostly populated by Romanians who would work the land and develop small businesses .That's why the colonizers who settled here were blacksmiths, carpenters, woodworkers or farmers They had many benefits: they received homes, identity papers ¹⁹ (photo), land, had free transport provided from their native heath to the new home, and also benefited from financial support from banks - for example, housing loans. ²⁰

It is in 1925 when Omurcea becomes Valea Seaca and Hasancea will be named Valu lui Traian. From here on a splendid development of the area is to be noticed. In addition to housing and some small businesses, groceries, private farms, state farms, pubs, butchers, mansions, a school, a kindergarten are built, there will be a gendarme post, an agricultural experimental station, the railway station is built along the railway, and the town hall has its own headquarters.

With all these facilities, it is not surprising that Macedonians and Bulgarians start to migrate here from 1941, taking the place of Germans. The latter abandon their homes and leave Romania, but their homes are distributed to the refugees in Durostor and Caliacra. By inventory and tax, the goods of the Dobruja Germans were confiscated and evaluated. All their assets, consisting of land, buildings, inventory and supplies, was taken by the Romanian state. In return,

the Romanian state engaged to pay to the German state the assets taken over by supplies of goods, especially cereals and oil ²¹ .

---

¹⁹National Archives, *File no.1/1920*, vol I, pg 65

²⁰Păunescu Ștefan, *Monografia*, 2008, Editura Oriento,pag.20

²¹Limona Răzvan, *Populația Dobrogei în perioada interbelică*, Semănătorul- Editura Online, 2009, pag. 53

1.3 *The Communist Period*

World War II does not cause significant damage to the localities - 14 bombs fall on the territory of the townships, causing little prejudice. Foreign troops are not stationed here, but the marine items of German troops and fodder of Romanian troops are bestowed²².

The years following the war will again impoverish the population. In 1946, the agricultural production is severely affected by drought, and cereal wagons go to the winners, ie the Soviet Union. Basically, not only from this region but throughout Romania up to 60% of what the Romanian peasant produced left the territory to feed the Soviet man. Famine is accentuated a year later, and mortality increases steeply, especially among children. The villagers would queue with a handful of wheat or corn to grind it into the mill of the old lady Smaranda.

The Soviets' hallmark was acutely felt in the 1950s, and people are deprived of their goods. Collectivization makes land move from private ownership to state ownership, ie CAPs. The population is getting poorer and poorer and the women in the village go to town with vegetables and milk to get money for daily expenses and medicines or cure. In 1968 there will be no virgin plots between Valu lui Traian and Valea Seaca, so the representatives of the communist state decide the union of the two localities and their transformation into one: Valu lui Traian.

At the 1966 census, Valu lui Traian is listed as a township with a large population, having 3396 inhabitants²³. Until the 1980s, the population increased from 3712 inhabitants in 1961 to 8126 inhabitants in 1977. Even with the shortcomings caused by the new system, people led their everyday lives and not only the natives, but also those who settle here, attracted by the potential and location of the locality, and especially the proximity to the city. Some people even come to work seasonally here from Moldavian counties and Tulcea to the agricultural stations of the locality.

---

²²*Op.cit.* pag 22

²³Rădulescu I., Herbst-Rădoi, *Județele Patriei. Județul Constanța*, Editura Academiei Republicii Socialiste România, pag. 113

During the construction of the irrigation system and the Black Sea Danube Channel, temporary dwellings were built for those working on these objectives. In addition, they had a cafeteria, a club and a dispensary, and their children went to classes to Valea Seacă and Basarabi²⁴. After 1990, many of them settled their residence in Valu lui Traian and returned only occasionally to their native places.

---

²⁴Păunescu Ștefan, *Monografia*, 2008, Editura Oriento, pag.80

Chapter 2

The culture of the place

A culture of the people cannot be created from the center, it cannot be the same for everybody, because everywhere people are different, their needs are different, the traditions and the skills are also different. The cultural manifestations of the village range from traditions and customs, to religious life, artistic life, to the connection with the school and the language spoken by people. To understand each aspect, we will address all these components and describe them separately.

From the existing archives, it is noticed that the relations between the Romanians and the Tartars have been respectful and of mutual help since the very beginning. As mentioned earlier, on the current territory of Valu lui Traian, Turkish, Tartars and Romanians lived together. Communication would have been difficult at first, since neither knew the language of the other.

When settled on the Romanian territory, the Tartar families insisted that all their children learn Romanian and their mother tongue in parallel, a habit preserved to this day. It was the only way to come to speak fluently, to understand their needs and customs, and to establish lifelong friendships. Of great importance was the role of the Imams in establishing the ties between the Tartars and the Romanians during the first years of the 20th century. Worthy of being mentioned are Zulkefil Galip, Salim Mujdaba or Faik Ferat. Later, when the Romanians increasingly inhabited Hasancea and Omurcea, it was the Romanian teachers' turn to offer education to the Tartar children. Some of them attended both the Tartar and the Romanian schools, and this system functioned until the Tartar school abolishment in 1957.

2.1 Evening sittings and film projections during the communist years

The evening sittings took place at the "Unirea" Community Center in Valea Seaca until 1940, because when the war started, nobody performed such activities any more. After 1956 school festivities started to be organized at the initiative of the locals and here we can mention Ecaterina and Gheorghe Georgescu or Roma and Iacob Păunescu, while at the same time teachers are obliged to perform artistic cultural activities and provide household advice in the classroom. Sunday was dedicated to peasant feasts attended by musicians such as Ion Manea and Constantin Mocanu from Valea Seacă, or Tudor Niculescu from Valu lui Traian ²⁵.

1956 is the year in which the library of the township began to function in the former Tartar school. From there, the more knowledgeable families, took 20 volumes twice a month and lent them to their neighbors from both villages to increase their knowledge.

With the appearance of the films, the inhabitants of the township had the opportunity to watch films projected on a screen in the Community Center. Since 1965, balls have been organized with local musicians, who had become so famous outside the township, that the ballroom would become crowded with young people, coming even from Cumpăna, Basarabi and Constanța. The talented young people got together and set up bands to perform artistic programs in both seashore and mountain resorts. The former post-revolution mayor, Ștefan Paunescu, remembers that at his initiative "Valu lui Traian Community Center Music Band" was set up employing a range of instruments such as bagpipe, ocarina, flute, caval, violin, drums, a music band which was so appreciated that several times it performed on the Romanian Television where it had its creations recorded and participated in various county contests with vocal soloists, such as Nelu Ciocan, Nelu Bucur, Nicu Dinca, or Elena Nicolae ²⁶. It was Ștefan Paunescu who would write in the monograph of the township in 2008

---

²⁵ *Op.cit.*, pag.85

²⁶ *Ibidem*

Subsequently, folk ensembles were founded in the township, with highly talented dancers, who enchanted the audience every time they appeared on stage. The Turkish-Tartar dance formation is one of the Muslim traditions and customs broadcasters, and in 1982 it was invited to participate in the Festival of National Minority Artistic Groups in Romania that was held in Szeyke near Odorheiu Secuiesc.

Valu lui Traian also had its own theater group, consisting, among others, in an accountant and a teacher who set up many plays appreciated by local people.

The two even won the county stage of the "Amateur Theater" competition, and their ambition was so great that the group attended the Cluj Festival of one act plays with "Raw Corn" by Dan Tachila. The Community Center spawns ever new talents, and one should not overlook the most professional and long-lasting chorus called the "Vocal Group" which was composed only of local teaching staff and who also won numerous awards at county profile competitions²⁷.

One of the brightest ideas of the time was the organization of the Traian Festival, bringing together folk music ensembles from all 15 localities in the country bearing the name of the Roman Emperor. The first edition took place in 1975 in Traian township in Olt County. Valu lui Traian, in Constanta hosted the festival in 1977 and 1980, and this event gave the competitors the opportunity not only to show their talent, but also to get to know the beauties of the country through tours organized at the sightseeings of each locality. As the only unpolitized manifestation, the county culture organs did not allow the "Traian" Festival to enter the Song of Romania competition, which is why it was abandoned after five years from the project debut²⁸.

2.2 The film club of the community

Years pass, and with advancing technology, new ways of leisure and relaxation for the township's inhabitants come in sight.

---

²⁷ *Ibidem*, pag. 101

²⁸ *Ibidem* pag. 105

The film club, founded in the early 1980s, was the only one in Constanta County to produce short 5-10 minute films before the broadcast of films at the local cinema in the Community Center.

Stefan Păunescu says that the theme of these short films was focused towards the irregularities that took place in the community as regards the economic and social aspects, but also the daily activity of the inhabitants of the township was reflected in them. *"It was a delight for viewers to see on the screen how the chief engineer of the CAP washed his own car while he was supposed to be in the field and supervise the quality of the works"* he says in the Monograph of the commune²⁹.

Among the most appreciated local films was "The troubles of Ion Apostol". Apostol was a watchman at the CAP, and he cared for the potato harvesting which, although cost a lot of money, was never used. He was the man who knew all that was going on and talked about how many citizens who did not work in the CAP were receiving various gifts from the heads of the farm or even from the president of the Agricultural Cooperative of Production in the locality. These along with many other aspects had been secretly filmed and then rendered in the movie that was awarded at many amateur film festivals.

The film club has also produced school-themed films that have been awarded at various national competitions, among which are the "Mathematics Cabinet", a short film that won the country's second prize in 1981 at the "Film and School" Festival in Roman. "Attention, parents!" is prized as the best film a year later, and in 1984 the same film is awarded the "Honorary Diploma".

---

²⁹ *Ibidem*, pag. 107

Chapter 3

Religion and customs in the local community

Romanians and other ethnicities share customs related to the essential moments of life, controlled by faith and inherited or borrowed practices.

Throughout the four centuries of Ottoman domination, Islam has had a coherent structure regarding the administration and the presence of Turkish and Tartar inhabitants. The spiritual activity was coordinated by the scholar priests (ulema) and took place in mosques, monasteries (tekke) and schools, attested in the 17th century at Carasu, Silistra and Babadag³⁰.

The presence of Muslims, especially in the Dobruja area, dates back to the 13th century. Dobruja was heavily populated with Turks and Tartars coming from Asia Minor and Crimea. There were two more intense migratory waves towards this realm: one that followed Tsarist Russia's annexation of the Khanate of Crimea in 1783, and the second following the Crimean War (1853-1856), when many Tartars were stripped of property and banished from the Crimean villages and towns. Tartars and Turks settled in Dobrudja because they found here a strong, powerful place to practice their religion, but also a fertile land for farming and animal husbandry, cattle and especially horses that brought many benefits³¹.

---

³⁰ *Op.cit*, pag. 91

³¹ Coman Virgil, *Mărturii documentare privind tătarii din Dobrogea*, în *Tătarii în istoria românilor*, Editura Muntenia, Constanța, 2004, pag. 156-159

Studies show that one of the largest Muslim communities in Constanta County, along with the Orthodox Romanians, lives in Valu lui Traian, and here the two entities have built mosques and churches where they pray on feast days. The ties between the two entities have become so tight that the children spend the main holidays together: Christmas and Bayram, singing carols and sharing their gifts. Since the establishment of these ties, Tartars and Romanians have taken part together in various county and national artistic and sports events and have won numerous awards to Valu lui Traian.

3.1 Traditional holidays in Turks and Tartars

The traditional Kureş, the Tartar wrestling, is a force-based man wrestling competition, during which opponents try to put each other down without taking hold of their girdle. Starting with 1971, Kureş has become a stand-alone manifestation in Valu lui Traian, at that time being the only locality where Tartar wrestling took place. The monograph of the locality focuses on the most important winners of the contests of that time: Gelil Selami, Gelil Iuxel, Asan Mesud, or Caieri Mambet .Today, the competition takes place on age categories, it is done through an elimination system and is organized by the mayor of the township. According to tradition, at the end of the competition the winner receives a ram, and the reward given to the defeated is a bayrak, that is, a tree adorned with seven or nine clothing items.

To the Turks and the Tartars of Dobruja, a well-established tradition is Hîdîrlez. A pre-Islamic feast, Hîdîrlez is celebrated from ancient times from Anatolia to Macedonia. On the occasion of this celebration, lambs are sacrificed, traditional dishes are prepared, legends, proverbs, sayings, singing and dancing on traditional music are performed. Women prepare meals consisting of lamb soup, cheese or meat pies and uncooked dough cakes. On Hîdîrlez it is customary for the unmarried girls to fill in a bucket of sanctified water, in which gold jewels are placed, so that their future can be foretold .

The Turkish ethnicity also celebrates the Night of Power, the fifth holy night of the year, when the Qur'an was revealed to the Prophet Muhammad. Tradition also says that it is advisable that this night should be spent praying, which is why all the mosques are open until dawn. It is also said that the Night of Power accounts for 1,000 months, and the prayers of this night are of special importance.

3.2 Similarities between Islamic and Christian feasts. Highlights

It is no longer a novelty that religion is the bond that holds the community together. Islam and Christianity are guided by the holy book of the Qur'an, respectively the Bible, the difference being that the Bible is written by several authors, and the Qur'an has a divine author. A common practice in both communities is the fasting before the great feasts. Muslims fast before the two great feasts, Kurban³² and Ramazan and is totally different from that of Christians'. It begins at sunrise and ends at sunset. Muslims do not eat or drink anything, but after sunset they are allowed to eat any kind of food without any restriction.

Muslim fasting is a period without quarrels, with decent behavior and without sexual activity, but also with a strict diet (it is only after the sunset that one can eat). In the case of Christians, fasting means the ban on eating meat, milk, eggs and dishes containing such food. Christians can eat all day, but only vegetables and fruit products . The two communities still have a common element: the sacrifice of an animal on Kurban, or Christmas and Easter.

Wedding is another important event regardless of faith and ethnicity. Preparing young people for wedding ceremonies is similar to all residents. The girls are arranged and dressed by women, and young men are shaved by older ones, a ritual of initiation in the life of the married. The presence of bread in the bride's home is a habit we come across today in both Muslims and Christians. In Christians, the ring biscuit and cake have been replaced by the sweet bread and is a compulsory item when the bride is about to leave the house. In Muslims, the bread has to be in the girl's house too when the bridegroom comes to take her, but the bread stays next to the girl while passages from the Qur'an are read to her as it signifies the abundance³³ .

---

³² *Dicționar tătar-turc-român*, Editura Kriterion, București, 1996

³³ Mehmed Naci Onal, *Din folclorul turcilor dobrogeni*, pag 217-219

The funeral habits reflect to a much greater extent the Romanian influences in a series of practices specific to the Turks of Dobrudja. *Su selasi* is a ceremony and a Muslim religious song that takes place before the funeral ceremony, after the body of the dead was washed and wrapped in the shroud and is followed by the offering of handkerchiefs to the participants. Christians and friends of the deceased attend a funeral and receive money at the end of the ceremony. The board to be placed on the tomb is carried by a relative or poor man who at the end of the ceremony will receive the towel tied by the board.

Another common custom is the alms, celebrating the memory and deeds of the deceased, attended by all friends and neighbors, irrespective of their ethnic origin³⁴. There are also some differences. In Muslims, the deceased is usually buried on the day of death, wrapped in the shroud. Christians bury their deceased ones on the third day after passing away, beautifully dressed.

---

³⁴*Op.cit.* pag 103-104

Chapter 4

Education in Valu lui Traian

School and Church have always been the basic pillars of society. Teachers and priests have always been apostles of knowledge and faith, and creators of attitudes and characters. In the past, as in the present day, everyone knew and respected their teacher and priest in their own way. They were the most erudite, the wisest, and the best-viewed inhabitants of the community. The great respect shown to them was doubled by fear, a sort of fear of the unapprehended. But there have always been cases where fear of the teacher has been a concrete one: the teachers' behavior has not always been for the inhabitants' convenience.

In the archives of the Valu lui Traian Town Hall there is a dispatch dated June 13, 1933, in which the mayor complained to the prefect of the school principal because he beat his students, punished them, and did not attend classes regularly. The same letter shows that an unattended student fell into a well and died, and for this reason, the community asked for him to be replaced ³⁵.

One of the great problems of the interwar period was that, due to lack of money, materials for the proper functioning of an educational unit could not be provided. For example, the principal of the school from Valea Seacă, Dumitru Păunescu, asked the Town Hall to provide *"two chairs for school, a chair and a teacher desk for kindergarten and a water tapped vat for children"*. Not few were the days when schools closed down because of the lack of fuel that could not ensure the heating for the classrooms.

In 1934 there were four schools in the township where 315 pupils were taught. Today, there are two schools hosting over 1200 students, and the number is steadily increasing.

---

³⁵ Păunescu Ștefan, *Monografia*, 2008, Editura Oriento, pag. 87

There were also tin and carpentry shops in which brushes and toys for children were made.

Six years later, a cafeteria for the children of the poor in the village is opened at Condrea house, where tea was served in the morning to 50 students. The owner, due to the material hardship encountered, told the local community that he would no longer be able to keep it running without community support and would close it down, which actually happened.

After the Second World War, the schools in Valea Seacă and Valu lui Traian are enlarged by new classrooms, and the teaching staff teaching here are mentioned in various documents as highly educated and qualified teachers who teach the subjects with much dedication. They were needed, especially because they had to teach more than a quarter of the population, which was illiterate.

4.1 Communist school, between torture and indoctrination

The 1948 reform severely affected both pre-university and higher education. Subjects of great importance for the development of general knowledge such as logics, psychology, biology, Latin, universal history and others have been removed from the syllabus. The history of Romania began and ended with that of the Communist Party. From the taught literature, writers such as Octavian Goga, Ionel Teodoreanu or Ion Slavici had been removed.

Between 1950 and 1960, adults who had never attended classes were also mustered to school, and teachers often went to their home to teach them to read and write. It was a difficult time to live but beneficial to the community in Valu lui Traian : all the inhabitants became literate.

The Communist period was the toughest for the locals. Children and teachers would frequently stand in the field for as long as two months, during the farming, harvesting of beets, tomatoes, potatoes or removing maize husk, while getting to the infield, sometimes meaning a 5-6 km-long road, was done on foot. At the end of the day, students and teachers were expected by the

Communist Party leaders checking each bag, lest they have taken home some potatoes or corn cobs.

The workload was extremely high and work itself was tedious for the children. For example, in the 1985 Agricultural Campaign, the students of the schools in Valu lui Traian harvested and put in bags 425 tons of potatoes, recovered from 171 hectares the potatoes remained in the field, dehusked over 358 tons of maize, harvested 23 tons of sugar beet and did many other related activities ³⁶. Everything took place for four weeks in which 529 middle school pupils worked out, and for seven weeks the work was done by highschool students. The older the students, the harder the jobs they were allotted.

But the agricultural campaign did not end the drudgery to which the young people of the township were subject to at all. After the courses started, another campaign would begin - the collection of scrap iron, bottles and jars, and towards the end of the school year, the campaign for the growth of silkworms would start, which lasted during school holiday as well. The task of both pupils and teachers was very clear: to harvest tens of kilos of mulberry tree leaves a day to feed the worms.

At the age of four, when children came to kindergarten, they were taught what communism meant. They became falcons of the motherland, and they had to know the flag and portrait of Comrade Nicolae Ceausescu and his fellow academician Elena Ceausescu. In other words, their head was filled from childhood with communist ideals. After completing the kindergarten, up to the age of 14, the children became "pioneers" in the second form.

Joining the pioneerdom consisted in a real ceremony where the pupil made an oath by which he committed himself to love his homeland, to study well, to be diligent and disciplined and especially to honor his "tricolor red tie". Once they reached high school, young people entered the Union of Communist Youth, UCY shortly. Here they accepted the rules and duties they were provided with. However, there were also some young people who did not do this and were excluded from UCY, which automatically meant exclusion from their social life and marginalization.

---

³⁶ Păunescu Ștefan, *Monografia*, 2008, Editura Oriento, pag. 104

4.2 Model schools after 1990

After 1990, the customs, abuses and humiliations described above have disappeared. Once escaped from the communist era, the road to the new era of civilization opened.

The schools were equipped with computers, and apart from classrooms, thematic laboratories were added, depending on the profile of the school or the high school.

In Valu lui Traian, after 2004, the mayor's attention, Florin Mitroi, was directed towards investments in the township education. Thus, kindergarten no. 1 (photo) was equipped with a thermal plant, and kindergarten no.2 (photo) was enlarged and underwent a large repair process.

Also, in School No. 1 (photo) a bathroom was built, it was fenced and the surrounding sidewalks were rehabilitated (photo) .Because it was in an advanced state of decay, School No. 2 was demolished in 2007 and a new one built from scratch (photo), while for all educational units new furniture was bought. All these investments cost 16 billion ROL at that time.

The mayor's collaboration with the Ministry of Development officials lead to the signing, on April 1, 2013, of an important project for the education in the township. It was a promise made a year earlier to the 600 students that they would have a new school to study in. The project on paper provided for the expansion of the primary and middle school in Valu lui Traian by seven classrooms and laboratories, the cost of the works being of 9.926.000 lei out of which 926.000 lei from the local budget (for equipping the school with teaching equipment and computers, surveillance system and video projectors) and the rest of the money came from external sources.

Chapter 5

Administration and management.

Past and present

We already know that the history of the township is linked to Hasancea and Omurcea. In the archives of the locality it is noted that Omurcea Town Hall was founded in 1881, and Hasancea Town Hall in 1882, therefore one can say that the local organization of the administration dates since the end of the 19th century. There are other documents that show that in 1911 the two localities formed the Hasancea township. From 1925 on, all the archive documents contain the "Valu lui Traian Town Hall" headline, as it is the year when the Tartar name of the locality is dropped³⁷. The records of the time show that each village had a mayor by 1940, and his entire activity was verified by either prefect or pretor. The administrative problems were solved with the help of support committees made up of inhabitants of the community.

The first headquarters of the town hall bearing the new name was supposed to be built in 1930, and according to the initial plans it consisted of two rooms in the hallway, one for the mayor and one for the notary. The project remained on paper only, and came into being after Elmi Musledin's becoming mayor of the locality, who requires modification and creation of a more spacious place, namely a 6-room one. The construction was completed in 1934. A year later, Valu lui Traian Town Hall operates with the mayor and the notary, both of whom having great power of decision. Practically, any decision made by the mayor was mandatory, and the papers drawn up by the notary, from marital status to property, could only be contested in court.

---

³⁷ Păunescu Ștefan, *Monografia*, 2008, Editura Oriento, pag.125

5.1 People's Councils instead of town halls in the post-war years

After the Second World War, the old configuration disappears, and the Soviet model is adopted by the Valu lui Traian township too, as did the entire country. More specifically, administrative leadership is done through "people's councils" made up of elected deputies from the local people every four years.

Townships were subordinated to districts and districts to regions. This administrative division lasted until 1968 when the districts disappeared, the regions became counties, and people's town councils became people's councils.

In Valu lui Traian, the People's Council consisted of inhabitants (elected deputies) and met every three months on approving decisions related to education, health, culture, sports, and the economic development of the locality. Within the council there was also a "reconciliation commission" to discuss and debate small family issues or litigation between neighbors. All it took was someone to make a complaint, so that this committee would meet and listen to all the parties in conflict, and its members to mediate the situation in such a way that everyone would be reconciled. If after three meetings there were no victories, then the files reached the court in Medgidia for settlement.

The Revolution of December 1989 brought changes both in the organizational structure of the local administration and to those who were in charge of the locality. Since 1932 until present, the township was ruled by:

1. Musledin Elmi: 1932-1936	8. Dorosin Anton: 1968-1970
2. Posirca Vasile: 1936-1937	9. Leca Mihai: 1970-1971
3. Five Gheorghe: 1937-1940	10. Dorobanțu Constantin: 1971-1984
4. Lerescu Jan: 1940-1944	11. Dobril Ion: 1984-1989
5. Sorescu Constantin: 1944-1946	12. Peicu Stoica Andrei: 1990-1992

6. Conache Constantin: 1946-1948

13.Păunescu Ștefan: 1992-1996

7. Dumitrache Marin: 1950-1968

14.Niculescu Ștefan: 1996-2004

15.Mitroi Florin: 2004-present

It wasn't easy for either of them to develop the locality. Especially in the post-Second World War , when the whole country was deprived of resources, and the damage was significant, the funds were insufficient and citizens were turned to to repair damage, build schools, shops or pave roads .For these investments, residents paid a fee called "cash contribution" and there was also a "work contribution"³⁸ . The money contribution did not exceed the value of an average income, and the work contribution was set per inhabitant aged 18 to 60 and consisted of up to 10 days per year that those who were able to work did it for the benefit of the community at different jobs such as digging ditches, paving street or sewage. Some of them worked as labourers at school building. In addition, those who had carts were obliged to use them in the interest of the community, and the number of days per year in which they carried different materials or food according to the needs was set by the local administration.

During the first part of the communist period (1952-1968), two community centers and 12 classrooms³⁹ , the drinking water network, two shops with a restaurant were built in the two villages of the township and the street linking the two Agricultural Production Cooperatives was paved. Until 1971, one more school was built, and after 1975 it was enlarged by four classrooms, two workshops, a thermal power station, and a post office, a human dispensary and a headquarters of the Consumer Co-operation were also built in the township.

To adorn the township, roses were planted along the national road, and fruit trees on the side streets. In addition, sidewalks and streets were built and the potable water pipes were replaced. It is precisely because of these works that Valu lui Traian was ranked first in the county when contests among townships were held, and the merits were also acknowledged at national level, so,

---

³⁸*Idem*, pag.132

³⁹*Ibidem*

with the money obtained from the 1st and 3rd prize at the two household competitions, the 4 classrooms mentioned above were built.

History has been repeating itself under the current administration, as roses and lawn have been planted and pavements cast along the European road. Due to the massive investments in infrastructure and the enormous sums drawn from external funds, in 2012 Valu lui Traian was ranked first in the country regarding the pace of development of a rural locality.

The news that the locality is among the front-ranked ones in the country determined the party leadership of that time to propose the holding of a meeting at the highest level in the township. It was an honor for everyone that Valu lui Traian would host the meeting of two heads of state - Todor Jivcov, President of Bulgaria and Nicolae Ceausescu, President of Romania. This came into being in 1972 and the discussions took place on the premises of School no.1.

During the Communist period, the locals were provided with jobs at Valu lui Traian Experimental Station, Palas Experimental Station and Murfatlar Experimental Station, all three of which aimed at the realization of highly yielding varieties of seeds, the improvement of animal breeds or the improvement of wine production ⁴⁰. It was a work closely followed by all party leaders, trained to supervise the activity and personal life of each individual. The workers were checked not to waste time, not to leave with goods, not to have contact with people from outside Romania to disclose professional secrets. Communist Security agents were infiltrated among workers, reporting to party leadership all the work and personal relationships.

5.2 Post-Communist Administration: from hesitations to achievements

The years passed, yet December 1989 was the year of the Revolution. Both the administrative and the legislative processes proved particularly difficult.

---

⁴⁰ *Județele Republicii Socialiste România*, Ediția a II-a, Editura Politică București, 1972, pag.213

The rather ambitious programs encountered multiple difficulties due to the lack of experience, the maintenance of old mentalities, the lack of responsibility of the Romanian political class, and the ambiguous legislation.

The mayors who managed the town immediately after the December 1989 Revolution limited themselves to small investments without attracting substantial funds that would have meant significant gain and development to the township.

In 1991, the Mayor's Office managed to obtain from the Government funds for asphaltting the inner road of the locality, from the national road, Valea Seacă stopover to Purcarea Gheorghe. It was the only notable investment that year. After 1992, works for rehabilitation of the internal roads and the cobblestone of the road from the new mosque to the new cemetery (photo) were performed.

The large investments in the township will start after 2004. The mayor, Florin Mitroi, managed to change the aspect of the town as no other leader had done before. His secret: increasing the urban area, giving hundreds of free lots to newlyweds, and massive investments in infrastructure. Thus, the population tripled, the collected taxes likewise, and the population significant in number made Valu lui Traian to attract easier both European and State budget non-reimbursable funds. Between 2012-2018, for example, 100.000.000 lei was drawn from external funds.

Nowadays, the town has modern and functional buildings, asphalted streets, school and education facilities at European standards. That does not mean that there is nothing else to do, which is why the Town Hall and the Local Council have initiated a series of projects of great importance for the inhabitants.

Chapter 6 Valu lui Traian - present and perspectives

When he became mayor, Florin Mitroi inherited a township that still had unpaved roads, and the inhabitants, a little over 5,000, were deprived of many utilities. One of the objectives of the Town Hall's new management (photo) was the economic development of the locality by supporting the business environment. An industrial area of about 7 hectares was created for this purpose. In the plan of measures, the development of agriculture and animal husbandry, in accordance with the European Union norms, was intended from the beginning and the building of large and strong zootechnical facilities. Among the priorities of the representatives of the public administration, one can mention the quality of health services, education, as well as the multiplication of leisure opportunities.

Between 2005 and 2008, building was performed at a high-speed rate. The number of the population increased, many people have migrated from the city to the rising countryside, so the expansion of the locality was necessary. The investors guessed the potential of the township too, so the Town Hall facilitated the conditions for the building of new dwellings. Many lots of land have been sold on which entire neighborhoods have been set up. The Town Hall undertook to deal with the realization of the utilities and achieved it: they solved the problem of the electrical network (photo), the water supply, and during the following years they started the asphaltting of the inner streets⁴¹. In 2009, throughout the National Investment Company a community center (photo) and a 150- seat sports hall⁴² (photo) were built.

⁴¹ Tîrpan Mihaela, *Explozie de construcții noi la Valu lui Traian*, 12 septembrie 2008, <http://observator.ro/explozie-de-construcții-noi-la-valu-lui-traian-4204.html>

⁴² Popescu Anca, *Primăria Valu lui Traian, între criză și investiții*, 4 iunie 2009, <https://romanalibera.ro/actualitate/proiecte-locale/primaria-valu-lui-traian--intre-criza-si-investitii-155944>

In 2010, the local administration has new plans for the inhabitants of the township. Disadvantaged categories are also at the center of attention, so the Town Hall gives away five houses (photo) for 18 carefully selected families among the 100 who have requested social housing. They were provided with decent living conditions, with all the necessary utilities, the financing of 4 million lei being provided by the Government and the Valu lui Traian Local Council.

As the demand for housing for young people increased, the Mayor took steps (in 2009) for the construction of three NHA blocks (photo), with 52 flats, which were built at the entrance of Valu lui Traian, on the former stadium area⁴³, replacing it with a modern sports center (photo). It was one of the most ambitious projects at the time, and the investment was an important one for the community and cost 4.5 million lei.

Investments continued in the locality over the next few years. Because a modern food market was needed, in 2011, a project was signed in which Valu lui Traian partnered Kainardja town hall in Bulgaria. The project came into being the following year, so merchants from both localities have been able to sell their merchandise here. There are almost 100 stalls, a pastry shop, a café, a florist, a butchery, a fish shop and a mixed store. On the first floor of the building there is the cross-border business center, which consists of a conference room and offices. The market was inaugurated a year later (photo), and residents no longer have to go to Constanța or Murfatlar to buy fruit and vegetables. It is also convenient for local farmers, who didn't have a choice but to sell their harvest in neighboring localities.

Students who go to the local schools, both those who attend day courses and after school, have two available minibuses that take them from home to school and back. There are 63 children who have access to this facility. The younger ones have the opportunity to relax in one of the seven playgrounds in the Community Center (1), on Hasancea Street (3), on Deltei Street (1), on Soarelui Street (1) and on Imparatul Traian Street (1).

---

⁴³ Chiru Liliana, *Replica de Constanța*, 16 decembrie 2011, <https://www.replicaonline.ro/se-inaugureaza-blocurile-anl-din-valu-lui-traian-44730/>

And for the inhabitants to enjoy fresh air and greenery, 45.6 hectares of woodside have been set up (photo). As for the "Health" chapter, Valu lui Traian has five state medical offices, two private medical offices, two pharmacies, a specialized medical and general medicine offices ⁴⁴ with 9 doctors, 2 dentists, 2 pharmacists and 7 nurses and caregivers.

The local administration of Valu lui Traian has allocated consistent amounts of money during 2004-2018 for the cultural and spiritual life of the inhabitants, investing in churches, mosques and cemeteries. Funds for the construction of a new wooden church were allotted in the "Sf. Apostles Peter and Paul " parish, which is still in the project stage (photo). Since 2006 until present a new church has been built, under the titular Saint Parascheva, the costs being supported entirely from the local budget and amounted to 1.000.000 lei. Valea Seaca wasn't forgotten either. A new church was built here, too, under the titular Saint Andrew, in the same building as the social canteen, in the courtyard of the old church. The entire investment amounted to 1.350.000 lei. Currently, there are also works on the establishment of two new cemeteries, an Orthodox one and a Muslim one, in the newly created area of the township.

The Pious St. Parascheva Church celebration (photo) is annually allotted the amount of 5,000 lei, and for the same reason, 20,000 lei was provided for the churches of St. Archangels Michael and Gabriel and St. Apostle Andrew at the Valea Seaca parish (photo), along with St. Peter and Paul. Muslims weren't forgotten either, and the same amount was spent from the local budget for Muslim holidays.

Gas works started in 2013, and 75.4 kilometers of pipelines have been done so far. Virtually 85% of the locality is connected to the network (photo). Total costs were of 9.5 million lei - a consistent amount - half of the value being allocated from the local budget. At present, another 22 kilometers of pipelines are being carried out, which implies a budget of 4.5 million lei. The works are estimated to end in 2020, in order for the entire locality to be connected to the gas network.

---

⁴⁴ *Structura Strategiei de Dezvoltare a Zonei Metropolitane Constanța*, pag.60, <http://www.zmc.ro/strategie/RO.pdf>

It is worth mentioning that these 22 km are mostly composed of the private alleys that were given to the public domain by the owners, precisely to bring the infrastructure into effect between 2016-2018.

But the plans of the Town Hall and Local Council are still ambitious, and the figures speak for themselves. Asphalt and roads and sidewalks are being constructed (photo), the cost of these works amounting to 8.5 million lei. The interior alleys are also on the list, with budget allocations of 2 million lei (photo). The largest works supported from the local budget will be performed on Soarelui Street and Mihai Eminescu Street (costs of 4.5 million lei) as well as on the ring road in the south of the locality (16 million lei). Valu lui Traian inhabitants benefitting from all utilities (sewerage, gas, water, electricity) outruns the city of Constanta in terms of comfort.

Another 5.5 million lei will be invested in the modernization of the local road infrastructure (photo), be it main or secondary streets or even some communal roads.

The places of worship were and will still be on the list of the local administration priorities. Up to now, repairs and minarets have been made to the mosques, amounting to 200,000 lei, and the Muslim church in Valea Seacă (photo) is to be connected to the gas network and equipped with a thermal power plant worth 5,000 lei.

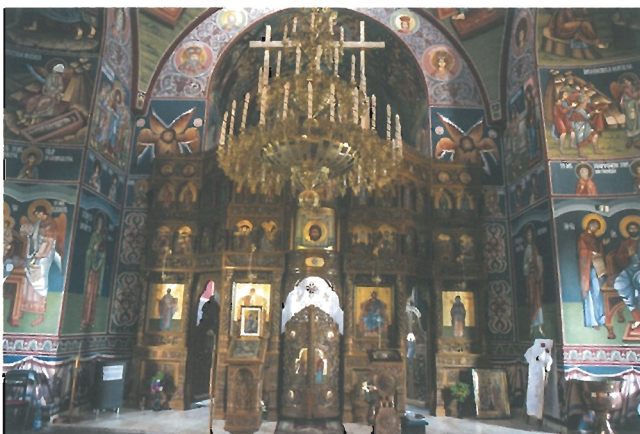
The local administration also has in view the construction of a new civic center in the neighborhood built in 2011-2018. It will include parks, school and kindergarten, a new town hall (the current one is to be transformed into a hospital). These are objectives that, along with the ones in progress, will complement the investment frame that will lead to the further development of Valu lui Traian.

*Biserica Sf.
Parascheva - realizată
din buget local /
St. Parascheva
Church – built using
local budget resources*

*Biserica
Sf. Parascheva
(interior) /
St. Parascheva
Church (interior)*

*Biserica Sf. Parascheva (interior) /
St. Parascheva Church (interior)*

*After School Valu lui Traian - realizat cu fonduri externe /
Valu lui Traian After School - built using external funds*

*Cămin Cultural Valu lui Traian - construit cu fonduri externe si reabilitat
din buget local /*

*Valu lui Traian - Community Center - Built using external funds and
rehabilitated with local budget resources*

*Așa arăta în 2004 înaintea perioadei de modernizare. Școala nr. 1 /
This is how School no. 1 used to look like in 2004 before the modernization
period*

*Extindere și reabilitare Școala Gimnazială nr 1. Extinderea a fost construită
cu fonduri atrase și dotată din buget local /
Expansion and rehabilitation of School No. 1. The expansion was built from
attracted funds and endowed from the local budget.*

*Primăria Valu lui Traian – construită din bugetul local /
Valu lui Traian Town Hall - built from local budget resources*

*La etajul primăriei sunt expuse fotografii cu toți primarii din
1932 până în prezent /
The floor of the mayoralty hosts photos of all mayors from 1932
until present.*

*Interior primărie /
Interior of the Town Hall*

Centru Civic. Post Poliție. Cabinete Medicale (construite din buget local). Primărie. Poșta. Grădiniță. Cămin Cultural. Biblioteca (buget local), Școala nr 1, Sala de sport / The Civic Center. Police Station. Medical offices (built from local budget). The Town Hall. The Post Office. The Kindergarten. The Community Center. The Library (local budget), School No. 1, The Sports Hall

*Geamia Veche Valu lui Traian (buget local) /
Valu lui Traian Old Mosque (local budget resources)*

*Geamia Nouă Valu lui Traian
(partial buget local) /
Valu lui Traian New Mosque
(partly from local budget
resources)*

*Geamia Valea Seacă /
Valea Seaca Mosque*

*Grădinița cu program prelungit Zona C - parțial buget local /
Day nursery in C area – partly from local budget resources*

*Grădinița Valea Seacă /
Valea Seaca Kindergarten*

Școala Gimnazială nr. 2 - în curs de supraetajare (fonduri atrase) /
School no. 2 – in process of superposing (attracted funds)

Școala Gimnazială nr. 2 /
School no. 2

Așa arăta în 2004 înaintea perioadei de modernizare Școala Valea Seacă /
This is how Valea Seacă School used to look like before the modernization period

*Baza sportivă /
The Sports Center*

*Biserica Sf. Petru și Pavel (buget local) /
St. Peter and Paul Church (local budget)*

*Biserica Sfinții Mihail și Gavril (buget local) /
St. Michael and Gabriel Church (local budget)*

*Cantina socială Valea Seacă (buget local) /
Valea Seacă social canteen (local budget)*

*Centru pentru tineret (fonduri externe) /
Youth Center (external funds)*

*Centru Valea Seacă - privire de ansamblu /
Valea Seaca center - overview*

*Parc /
Park*

*Parc /
Park*

*Parc /
Park*

*Parc - privire de ansamblu /
Park - overview*

Zona F – Cartierul nou creat al comunei . Infrastructura rutieră există deja (fonduri atrase), se lucrează la rețeaua electrică (fonduri externe). Cuprinde peste 400 de loturi acordate gratuit tinerilor din comună. /

F Area - The newly created neighborhood of the township. The road infrastructure has already been built (external funds), the electricity grid is currently being worked on (external funds). It includes over 400 lots granted to the young people in the township.

*Poliția Locală, dispecerat 24/7 - 0733002124 /
Local Police, 24/7 dispatching center - 0733002124*

*Baza auto Poliția Locală /
Local Police Car Park*

*Blocuri ANL (fonduri atrase) /
ANL Blocks of flats (attracted funds)*

*Sala de sport (fonduri externe) /
The Sports Hall (external funds)*

*Locuințe sociale /
Social housing*

*Piața agro-alimentară (fonduri externe) /
Agro-Food Market (external funds)*

*Trotuare și spații verzi Calea Dobrogei (buget local) /
Calea Dobrogei sidewalks and green areas (local budget)*

*Cimitire noi - musulman și ortodox /
New Muslim and Orthodox cemeteries*

Sistemul de canalizare acoperă la acest moment 80% din localitate /

The sewer system currently covers 80% of the locality

În anul 2017 în cartierul nou al comunei s-au executat racordurile locuințelor la canalizare, lucrarea fiind suportată din buget local. A fost o decizie strategică a primarului Florin Mitroi pentru a evita tăierea ulterioară a asfaltului ce urma a fi turnat. /

In 2017 the hoses in the new neighborhood of the township were connected to the sewer, the work being supported from the local budget. It was Mayor Florin Mitroi's strategic decision in order to avoid future asphalt cutting.

În 2018 a fost asfaltat întreg cartierul "Zona C", cartier înființat în 2005. /

In 2018 the entire "C Area" neighborhood, which was set up in 2005, was paved.

*Parc Valea Seacă /
Valea Seacă Park*

*Afumați – Cartier în dezvoltare /
Afumati - Developing neighborhood*

*S*istemul de alimentare cu gaz –acoperă 80% din localitate /
The gas supply system covers 80% of the locality

Din buget local pentru siguranța cetățenilor s-au montat indicatoare solare pentru trecerile de pietoni și s-a investit în extinderea iluminatului public / Solar indicators for pedestrian crossings have been installed and public lighting has been extended from the local budget for the safety of citizens.

Imagine nocturnă. Întreaga localitate cu excepția șoselei naționale este iluminată cu leduri / Nocturnal image. The whole town, except for the national road, is illuminated with LEDs.

In 2012 Primăria a înființat o societate comercială ce folosește forța de muncă necalificată pentru a executa lucrări de întreținere a domeniului public și privat al comunei cu costuri reduse /

In 2012, the Town Hall has set up a company that uses the unskilled labor force to carry out low cost maintenance works for the public and private domain of the township.

Refacere trotuare Școala nr .1 prin SRL primarie /

Reconstruction of the sidewalk of School No. 1 by the Town Hall LLC

*Cosire iarbă și îngrijire borduri prin SRL primărie /
Grass mowing and ramp care taking by the Town Hall LLC*

*Curățare rigole prin SRL primărie /
Cleaning of gutters by the Town Hall LLC*

*Activități curente SRL primărie /
Current activities performed by the Town Hall LLC*

*Santier drumuri /
Road construction site*

*Șantier sală de sport în curtea Școlii gimnaziale nr. 2 /
Construction site of the Sports hall in the courtyard of
School no. 2*

*Șantier construire Grădinița cu orar prelungit /
Building site of the day nursery*

*Santier sală de sport în curtea Școlii gimnaziale nr. 2 /
Construction site of the Sports hall in the courtyard of School no. 2*

*Lucrare la drumuri /
Roadwork*

Construire de rigole . Din cauza reliefului primăria este obligată să investească sume considerabile în infrastructură pentru preluarea apelor pluviale /

Construction of gutters. Due to the relief, the town hall has to invest considerable sums in the rainwater infrastructure.

*Lucrare la drumuri /
Roadwork*

*Sistematizare drumuri /
Road planning*

*Așa arătau drumurile comunale la începutul primului deceniu al secolului XXI . În 2007 a început pietruirea ultimelor drumuri de pământ /
This is how the township roads used to look like at the beginning of the first decade of the 21st century. In 2007 the paving of the last dirt roads began.*

*Introducere rețea de iluminat cartier Afumați /
Setting of the lighting network in Afumati*

*Introducere rețea electrică pentru consum casnic în cartierul
nou al comunei – Zona F /*

*Setting of a household electricity network in the new
neighborhood of the township – F Area*

*Imagine de ansamblu /
Overview*

*Minaretul Valu lui Traian – cel mai înalt din județ /
Valu lui Traian Minaret - the highest in the county*

*Privire de ansamblu Valea Seacă /
Valea Seaca overview*

*Privire de ansamblu Valu lui Traian /
Valu lui Traian overview*

*Apus in Valu lui Traian /
Sunset in Valu lui Traian*

*Valu nocturn /
Valu at night*

*Planșa proiect viitoare școală zona F /
Blueprint of F area future school*

*Planșa proiect viitoare grădiniță zona F /
Blueprint of F area future kindergarten*

În 2017 și 2018 primăria a dotat unitățile de învățământ și bisericile cu sisteme de încălzire pe gaz /

In 2017 and 2018 the town hall provided the education units and churches with gas heating systems.

*Unul dintre proiectele primarului Florin Mitroi a fost înființarea de liziere pe tot perimetrul comunei /
One of mayor Florin Mitroi 's projects was the setting up of woodsides throughout the township.*

*Panoramă drum de legătură spre Constanța /
Constanta connecting road overview*

Comuna este străbătută de drumul European 81, un mare avantaj din punct de vedere al legăturii cu orașul /

The township is crossed by the European road 81, a great advantage from the point of view of connecting it to the city.

Alte două avantaje sunt calea ferată București-Constanța și apropierea de Canalul Dunare- Marea Neagră /

The Bucharest-Constanța railway and the proximity of the Danube-Black Sea Canal are two further advantages.

*În comună există două pasarele peste calea ferată
pietonale și trei pasaje auto pe sub calea ferată /
In the township there are two pedestrian passages over
the railway and three car passages under the railway.*

*În perioada 2004-2018 administrația locală a alocat peste 600.000 de lei pentru
dotarea și promovarea clubului sportiv local (înființat de primărie), atât pentru juniori
cât și pentru seniori /*

*VALU 64 - During 2004-2018, the local administration allotted over 600,000 lei
for the endowment and promotion of the local sports club (set up by the mayoralty) for
both juniors and seniors.*

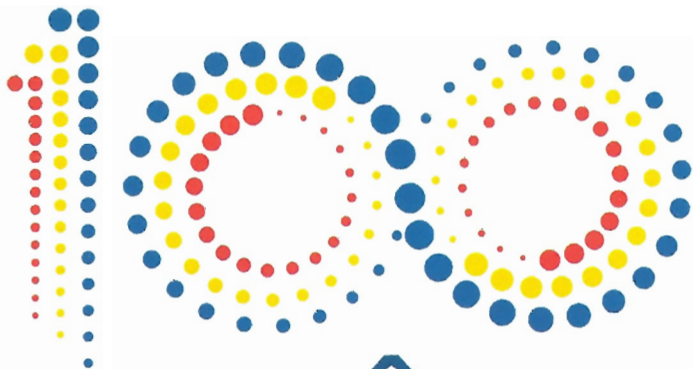
Pe lângă cele 10 hectare de parcuri și 45 hectare de lizieră, administrația locală de după 2004 a manifestat o atenție deosebită față de “inverzirea” localității prin plantare de pomi fructiferi și arbuști ornamentali atât pe acostamentul căii ferate cât și în toate zonele unde a fost posibil /

In addition to the 10 hectares of parks and 45 hectares of woodsides, after 2004 the local administration focused on the “greening” of the locality by planting fruit trees and ornamental shrubs on both the railway track and in all areas where this was possible.

*Povestea continuă....
To be continued...*

ROMÂNIA

1918-2018 | SĂRBĂTORIM ÎMPREUNĂ

Tipar executat de:
Tipografia Imperium - Constanta
email: editura_imperium@yahoo.com
Tel. 0775 260 344

Este o onoare pentru mine să fiu la conducerea comunei în anul centenarului, având astfel ocazia editării acestei lucrări. 100 de ani plini de istorie și de emoții umane, 100 de ani pe care am încercat să îi cuprindem în tot atâtea pagini. Evoluția comunei este mai mult decât vizibilă, iar drumul a fost anevoios, cu urcusuri și coborâșuri, dar a meritat. Mulțumesc celor care m-au ajutat la conceperea și tipărirea acestei cărți, o carte ce va rămâne sper parte din istorie. Mulțumesc în special d-lui Papuc Ghiorghe, director pensionat al Muzeului de Istorie Grigore Antipa Constanța, expert în istoria locului și consilier local la Valul lui Traian, cât și vâlcurenilor, fără de care nimic din tot ceea ce am realizat nu ar fi fost posibil.

PRIMAR FLORIN MITROI